

Faunabeheerplan Houtduif 2026–2032

Deel B: participatieverslag

Colofon

Refereren als

FBE Noord-Holland (2025). Faunabeheerplan
Houtduif 2026-2032. Deel B: Participatieverslag.

Auteur

FBE Noord-Holland

Postadres

Spaarne 17
2011 CD Haarlem

T 023 - 21 00 223

E info@fbenoordholland.nl

I www.fbenoordholland.nl

Foto's

Eigen foto's en Shutterstock

Vormgeving

Sightdraft, Zwaag

Inhoudsopgave

Participatie FBP Houtduif 2025-2032	1
Reactie nummer 1	3
Reactie nummer 2	7
Reactie nummer 3	11
Reactie nummer 4	12
Reactie nummer 5	13
Reactie nummer 6	14
Reactie nummer 7	17
Reactie nummer 8	18
Reactie nummer 9	19
Reactie nummer 10	38
Reactie nummer 11	41
Reactie nummer 12	59
Reactie nummer 13	61

Participatie FBP Houtduif 2025–2032

Sinds april 2023 is het afschot van houtduiven buiten de jachtperiode (15 oktober tot en met 31 januari) in Noord-Holland niet meer toegestaan, na een uitspraak van de Raad van State. Als gevolg hiervan heeft de provincie de regeling voor schadetegemoetkoming ook opengesteld voor de houtduif. Dit leidde tot een sterke toename van het aantal uitgekeerde schadetegemoetkomingen voor deze soort.

Om schade aan landbouwgewassen te beperken, is de FBE Noord-Holland direct na de uitspraak gestart met het ontwikkelen van een faunabeheerplan dat voldoet aan alle wettelijke eisen en waarmee schadebestrijding weer mogelijk wordt. Dit betekent dat:

- de noodzaak voor schadebestrijding duidelijk moet zijn;
- alternatieven aantoonbaar onvoldoende werkzaam zijn;
- het voorgestelde beheer niet leidt tot verslechtering van de Staat van Instandhouding.

Deze onderbouwingen zijn verwerkt in het Faunabeheerplan Houtduif.

Consultatieproces

Begin september 2025 is de website houtduivenplan.nl gelanceerd, waarop achtergrondinformatie en de planning van het

faunabeheerplan te vinden zijn. Via deze website konden alle betrokkenen – agrariërs, grondgebruikers, jagers, faunabeschermers, natuurorganisaties, vogelexperts en andere geïnteresseerden – het conceptplan inzien en hun reactie geven.

De communicatie over het participatieproces verliep via nieuwsbrieven van de FBE Noord-Holland:

- Op 2 juli 2025 is aangekondigd dat het concept-FBP Houtduif eind september 2025 op de website gepubliceerd zou worden, met een reactietermijn van vier weken.
- Op 3 september 2025 volgde een vooraankondiging en is de website live gegaan.
- Op 26 september 2025 is het conceptplan gepubliceerd en zijn alle betrokkenen uitgenodigd om te reageren.

Het concept Faunabeheerplan Houtduif 2025–2032 heeft van 26 september tot en met 26 oktober 2025 ter inzage gelegen. In totaal zijn er 13 reacties ontvangen.

Conform artikel 6.3 lid 1 van het Omgevingsbesluit zijn de wild-beheereenheden binnen het werkgebied van de FBE expliciet

uitgenodigd om te reageren via de nieuwsbrief voor WBE-besturen. Daarnaast is deze informatie gedeeld via de algemene nieuwsbrief van de FBE. Ook Faunabescherming, Dierenbescherming en Vogelbescherming Nederland zijn, conform de eisen uit de Omgevingsverordening NH2022, per e-mail benaderd voor feedback.

Wijze van verwerken

In dit deel (B) is verslag gedaan van het participatieproces. Hierin is anoniem weergegeven welke inbreng is geleverd en op welke wijze deze is meegenomen in het uiteindelijke plan. Zo kunnen alle betrokkenen teruglezen wat er met hun input is gebeurd.

Reactie nummer 1

Feedback:

Als XXX zijn we teleurgesteld in het conceptplan zoals dat nu voorligt.

Feedback (Regel 17/18):

Faunaschade preventiekits zijn nu aangepast en bieden meer mogelijkheden tot het nemen van effectieve maatregelen om schade te beperken. Deze eerst inzetten en monitoren wat de schade is en dan eventueel (dodelijk) beheer daarop aanpassen.

Antwoord:

Samenhang tussen regelverwijzing en opmerking is niet duidelijk. In het faunabeheerplan is beschreven dat de inzet van preventie in de afgelopen jaren niet heeft kunnen voorkomen dat de schade enorm is toegenomen. Juist daarom wordt aan de inzet van preventieve middelen nu ondersteunend afschot toegevoegd.

Feedback (Regel 24/25):

Wie heeft dit bepaald en op basis van wat? Het gaat om speciale en kwetsbare gewassen die meer opleveren dan een 'gemiddeld' gewas, waarbij het risico voor de ondernemer sowieso al hoger is.

Antwoord:

Het faunabeheerplan dient uit te gaan van het beleid van de provincie Noord-Holland. Het is staande jurisprudentie dat de provincie hiervoor een norm mag stellen. Op dit moment is € 250,- per gewas per geval de norm waarbij bovendien 5% eigen risico wordt ingehouden bij eventuele uitbetaling.

Feedback (Regel 25/26):

Zie opmerking bij regel 17/18.

Antwoord:

In het faunabeheerplan is beschreven dat de inzet van preventie in de afgelopen jaren niet heeft kunnen voorkomen dat de schade enorm is toegenomen. Juist daarom wordt aan de inzet van preventieve middelen nu ondersteunend afschot toegevoegd.

Feedback (Regel 35 t/m 37):

Geven aan dat er geen goed beeld is van het aantal duiven. Dit moet eerst beter in kaart gebracht worden.

Antwoord:

Er zijn te weinig gegevens beschikbaar voor een nauwkeurige modelberekening. Er zijn daarom ruime veiligheidsmarges gehanteerd.

Feedback (aanvullend):

Daarnaast is het niet meer van deze tijd om met doelstanden te werken maar met beheer op basis van effect. Dat betekent dus een focus op de probleemgebieden en gewassen en inzet van werende en verjagende middelen evenals elders ruimte bieden aan de duiven. Dus niet provincie- en gewasbreed afschot.

Antwoord:

Er wordt niet gewerkt met een doelstand. Het getal voor het maximaal toegestaan aantal te doden duiven geeft aan hoe de Staat van Instandhouding niet verslechterd.

Feedback (Regel 265):

Dit is vooruitlopend op een onderzoek dat nog gestart moet worden naar de kaders en berekening van de Svl, dus merkwaardig dat dat hier niet wordt aangehaald en dat de door de o.a. FBE's 'omstreden' en niet-geaccepteerde manier/methode van Svl-berekening nu wel serieus wordt genomen, en ook nog eens op basis van een gebrekkige monitoring van de populaties houtduiven in Nederland.

Antwoord:

Binnen de methodiek voor het bepalen van de Svl is de trend van de populatie een hele belangrijke factor. De hier gebruikte methodiek garandeert met hoge mate van zekerheid dat het aantal duiven niet zal afnemen door de maatregel. Daarmee is ook de kans op verslechtering van de Svl niet in het geding.

Feedback (Regel 907):

Waar is deze conclusie op gebaseerd? Geconcludeerd door wie/welk onderzoek? In hoeverre is hier ook de bereidheid en mogelijk noodzaak om de manier van werken (van de agrariër) aan te passen ook meegenomen?

Antwoord:

Het is gebruikelijk om enige mate van rationele redelijkheid op basis van kennis over de teelten toe te passen. De oppervlaktes van de percelen en wisselingen in de locaties van de teelten maken dat het niet realistisch is afscherming te verlangen. Het zou ook de frequent noodzakelijke arbeidsgangen in de weg staan. Een alternatief zou teelt in kassen zijn waar het provinciale beleid geen ruimte biedt vanwege de effecten op het landschap. Volledige afdekking van gewassen heeft bovendien ook een nadelig gevolg voor juist gewenste soorten van het boerenland.

Feedback (Regel 962):

Dan moet de schadevergoeding ook op die afweging afgestemd zijn. Bij duurdere gewassen mag een hogere inspanning/hogere kosten voor voorkoming/beperking van schade verwacht worden. Nu staat het hier heel vrijwillig.

Antwoord:

De provincie stelt de voorwaarden om in aanmerking te komen voor schadetegemoetkoming. Dit ligt buiten de scope van een faunabeheerplan. Na verwerking van alle commentaren is deze alinea overigens vervallen.

Feedback (Regel 1108-1113):

Mooi streven. Fijn dat hier ook een stukje acceptatie en ondernemersrisico wordt beschreven en verwacht wordt.

Antwoord:

Voor kennisgeving aangenomen.

Feedback (Regel 1124):

Schade voorkomen is niet het streven zoals beschreven in 1108 – 1113. Daaraan vasthouden aan dat stukje acceptatie!

Antwoord:

De wens komt overeen met de tekst. De kern van de bewering is dat nul schade een utopie is en daarmee ook niet het streven.

Feedback (Regel 1189):

Inrichtingsmaatregelen voor duiven zou niet vrijwillig moeten zijn, maar eerder een verplichting onder het nemen van preventieve niet-dodende maatregelen, gezien de hoeveelheid duiven die men beoogt te doden, de hoogte van schadevergoedingen zoals die verwacht worden en in relatie tot het streven naar een balans.

Antwoord:

In het plan is vermeld dat ondersteunend afschot slechts kan worden ingezet in combinatie met (meerdere) preventieve maatregelen. Verder is het beleid van de provincie dat door het bieden van de mogelijkheid tot schadebestrijding het recht op schadetegemoetkoming vervalt.

Reactie nummer 2

Feedback (2a):

Met 60 jaar ervaring als faunabeheerder/agrariër is hier mijn zienswijze. Tot nu toe de grondgebruiker belde de faunabeheerder als hij schade zag aankomen en de faunabeheerder deed er alles aan om schade te voorkomen. Door wetswijzigingen wordt het allemaal zeer ingewikkeld gemaakt. Dit concept beheerplan houtduif is een enorme verandering voor de faunabeheerder en de grondgebruiker. De grondgebruiker en de faunabeheerder zullen meer economische, maatschappelijke en psychische druk gaan ondervinden. Door het gezeul met vlaggen, linten, gaskanonnen, gasflessen en vogelverschrikker die niet werken tegen houtduivenschade. Dat is één grote ergernis. Grondgebruikers gaan toch al gebukt onder de regeltjes en de politiek belofde ons dat het zou verminderen, maar dit beheerplan verhoogt de druk juist weer.

Antwoord:

Zolang het rijk de landelijke vrijstelling voor (onder andere) houtduiven niet opnieuw onderbouwt is de enige route van een FBE om schadebestrijding mogelijk te maken via een vergunning. De omgevingswet stelt strikte voorwaarden om op basis van een vergunning dieren te mogen doden. In dit plan is uitgebreid uiteengezet hoe aan die eisen kan worden voldaan. Dit betekent inderdaad dat er eerst preventieve maatregelen moeten worden ingezet. De preventieve maatregelen zijn recentelijk getoetst door BIJ12 in samenwerking met onder andere de agrarische vertegenwoordiging. Op basis hiervan is de Fauna Preventiekit aangepast. Alleen preventieve maatregelen die werken zijn daarin opgenomen. Het faunabeheerplan sluit hierop aan. Door ondersteunend afschot toe te voegen aan de preventieve middelen zal de effectiviteit van de middelen toenemen. Het quotum voor afschot is niet heel veel lager dan het aantal dat in recente jaren onder de landelijke vrijstelling werd geregistreerd.

Feedback (2b):

Door een afschotplafond van 16.500 houtduiven zal veel meer schade ontstaan aan gewassen en staat de vliegveiligheid verder onder druk. Overhoekjes zijn binnen een dag leeggegeten door de duizenden hongerige trekkende duiven. Op onze graanvelden in het Noorden van Haarlemmermeer loopt ons noodzakelijk jaarlijks afschot de laatste 10 jaar van ongeveer 900 tot 2850 houtduiven. Dat is inclusief de Schiphol Veiligheidsontheffing.

Antwoord:

De (slechts als indicatie bedoelde) verdeling van het quotum over XXX was gebaseerd op de schade per XXX. Naar aanleiding van deze en andere opmerkingen wordt die aangepast op basis van het historisch afschot. We gaan er immers vanuit dat afschot de schade heeft beperkt.

Feedback (2c):

Is het afschot met de vliegveiligheid ontheffing wel meegenomen in het plan? Dat kon ik niet melden in Faunaspot.

Antwoord:

De 0-3 km ontheffing Schiphol staat op naam van een derde en heeft als doel de vliegveiligheid te bevorderen. Een derde kan de ontheffing uploaden in FaunaSpot en afschot registreren conform de eis die de wet daaraan stelt.

Feedback:

Geldt het plafond ook voor de Schiphol ontheffing?

Antwoord:

Alle gedode houtduiven (ook de houtduiven die onder de jacht worden geschoten) dienen te worden beschouwd bij het borgen van de Staat van Instandhouding. Dus ook de ontheffing die verleend is in het kader van het borgen van de vliegveiligheid.

Feedback (2d):

De talloze houtduiven die op de graanvelden trekken komen massaal uit Amsterdam en Haarlem. Daar zitten de grote kolonies houtduiven omdat daar minder predatoren zijn. Op het eerste perceel van 15 ha vanaf Amsterdam tegen de bebouwde kom van Zwanenburg was het afschot dit jaar 912 stuks en nog was er veel schade. De duiven kwamen met duizenden en trokken zich niets aan van de vlaggen die verspreid op het veld stonden. Daarom heb ik er geen enkel vertrouwen in dat de Sovon cijfers kloppen. De praktijk wijst anders uit!

Antwoord:

We kunnen niets anders dan ons baseren op officieel erkende cijfers. We houden ons aanbevolen voor verbetering van de dataverzameling. Overigens blijkt uit onderzoeken dat de aanwezigheid van predatoren van uiterst geringe invloed is op het aantal houtduiven.

Feedback (2e):

Wordt het toegestaan om lokmiddelen te gebruiken? Anders heeft ondersteunend afschot geen zin. De duiven gaan dan een paar honderd meter verder op het perceel schade veroorzaken.

Antwoord:

Met het gebruik van lokmiddelen in schadepercelen wordt een tegenstrijdig signaal afgegeven aan duiven. De bedoeling is dat duiven leren dat de gewassen moeten worden gemeden. Voldoende inzet van preventie en gecoördineerde frequente verjaging met ondersteunend afschot zal daarvoor nodig zijn.

Feedback (2f):

Zijn medejagers ook verplicht om een grondgebruikersverklaring op zak te hebben? Sommige handhavers denken van wel.

Antwoord:

Deze vraag heeft geen relatie met dit faunabeheerplan. Deze vraag kan worden gesteld aan de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Feedback (2g):

Dempers mogen alleen gebruikt worden door medewerkers van de grote TBO's. Kleine particuliere beheerders van natuur- en agrarische gronden mogen geen demper gebruiken. Hier is sprake van ongelijke berechtiging en dat is verboden. Als lid van de vereniging gelijke berechtiging hebben wij in het verleden bezwaar gemaakt tegen de staatssteun die Natuurmonumenten ontving en particulieren natuurbeheerders niet. In Den Haag vertelde men ons dat het wettelijk toegestaan was om NM te bevoordelen. Maar het EU hof van justitie te Luxemburg vond, na onze klacht, dat NM honderden

miljoenen aan onterechte staatssteun had ontvangen en dit moest terugbetalen. Nu met die dempers weer hetzelfde verhaal: Den Haag bevoordeeld de TBO's, maar volgens EU recht is dat onwettig.

Antwoord:

Het ter inzage gelegde faunabeheerplan gaat over houtduiven en de ingebrachte informatie heeft geen relatie met het FBP-houtduif. De informatie is daarom voor kennisgeving aangenomen.

Feedback:

Ik maak bezwaar ook tegen het feit dat ganzen verjaagteams zonder grondgebruikersverklaring mijn terrein kunnen betreden. Ik heb het recht om zelf regels voor mijn eigendom op te stellen. Ik wil geen mensen met geweren en terreinwagens ongevraagd op mijn terrein. Ik regel zelf het faunabeheer. Het eigendomsrecht is het meest volkomen recht en wordt beschermd door de Grondwet en door het EU verdrag voor de rechten van de mens. Verjaagteams plegen rechtstreeks inbreuk op het eigendomsrecht. In bepaalde gevallen mag er inbreuk gepleegd worden door de overheid dat mits er een redelijke schadeloosstelling komt. Een perceel grond dat ten alle tijde ongevraagd met een aantal mensen betreden mag worden is minder waard dan een perceel waarvan je 100% eigenaar bent. Het zal allemaal wel weer legaal zijn van de Provincie of landelijk maar het deugt niet.

Antwoord:

Het ter inzage gelegde faunabeheerplan gaat over houtduiven en de ingebrachte informatie heeft geen relatie met het FBP-houtduif. De informatie is daarom voor kennisgeving aangenomen.

Reactie nummer 3

Feedback:

Ik mis in het duivenplan dat schadevergoeding van kracht moet blijven tot de populatie weer terug is naar het niveau van voor het afschotverbod. Dit is een heel belangrijk punt voor de telers. Nu is de afgelopen jaren de populatie enorm gestegen en zijn de duiven ook een stuk minder schuw geworden.

Antwoord:

De Faunabeheereenheid heeft geen zeggenschap over eventuele regelingen voor schadetegemoetkoming. Die bevoegdheid ligt bij de Provincie. Om die reden maakt het geen onderdeel uit van een faunabeheerplan.

Reactie nummer 4

Feedback:

Mooi dat dit plan er eindelijk is. Maar wat moet er je als jager mee, 55 A-4tjes aan tekst, onbegrijpelijk. Hoop dat het plan slaagt zodat wij als jager weer op een normale manier op de duif kunnen jagen. Zonder alle bureaucratie beslommeringen.

Antwoord:

Het is inderdaad een omvangrijk plan geworden. De mogelijkheid om dieren te doden is een uitzondering in de wet. Om daarvan gebruik te maken is een wetenschappelijk verantwoorde onderbouwing nodig. In de Faunakalender en FaunaSpot kan straks worden teruggelezen hoe de schade kan worden voorkomen.

Reactie nummer 5

Feedback:

Lokkers staan niet genoemd. Duivencarousel staat niet genoemd. Gebruik jachthond staat niet genoemd. Vanaf 15 oktober is de houtduif jachtwild. Als je schade in broccoli of graan bestrijdt sta je niet bij of in het perceel zodat geschoten duiven niet in het gewas vallen dat geldt ook voor de hond die bij apporteren schade kan aanrichten. Effectieve bestrijding bereik je door duiven op de trek richting de schadepercelen te schieten = Causaal Verband. Op deze wijze kan je op een trek meerdere percelen effectief beschermen tegen houtduiven.

Antwoord:

Met het gebruik van lokmiddelen in schadepercelen wordt een tegenstrijdig signaal afgegeven aan duiven. De bedoeling is dat duiven leren dat de gewassen moeten worden gemeden. Voldoende inzet van preventie en gecoördineerde frequente verjaging met ondersteunend afschot zal daarvoor nodig zijn. Schadebestrijding mag op of in de directe nabijheid van de schadepercelen gaan plaatsvinden. Waar nodig zal de tekst hiervoor worden verduidelijkt.

Reactie nummer 6

Feedback:

Over het algemeen een redelijk plan, ware het niet dat er al sinds mensenheugenis duiven worden geschoten en de soort nog nooit in honderden jaren is bedreigd met uitsterven. De schade die gemeld is, is veelal door groentetelers in Noord-Holland. De beoogde afschotaantallen vind ik een ernstige beperking die uit dit plan moet. Als voorbeeld bij een duivenval op plat graan in de Haarlemmermeer zijn aantallen van 100 duiven per dag geen uitzondering. Om dan voor de hele Haarlemmermeer een aantal van 40 duiven op te nemen, is belachelijk laag. Ik adviseer om een totaal aantal duiven op te nemen van minimaal 100.000 stuks voor de gehele provincie, afschot te monitoren via Faunaspot. Op basis van wat er geschoten wordt in de diverse XXX, kan dan eventueel een betere verdeling gemaakt worden.

Antwoord:

In de recente jaren werden tijdens de jacht en onder de vrijstelling niet meer dan gemiddeld 19.000 houtduiven geregistreerd, afgaande op de wettelijk verplichte registratie van het aantal gedode duiven. Het berekende quotum wijkt hier niet veel van af. De (slechts als indicatie bedoelde) verdeling van het quotum over XXX was gebaseerd op de schade per XXX. Naar aanleiding van deze en andere opmerkingen wordt die aangepast op basis van het historisch afschot. We gaan er immers vanuit dat afschot de schade heeft beperkt.

Feedback:

De in de tientallen miljoenen lopende schade is alleen wat gemeld wordt. Groente is duur, dus die melden dat wel. Graansoorten zijn wat goedkoper per m² en de tijd die nodig is om schade te monitoren, melden, etc weegt niet op tegen de vergoeding die men mogelijk kan krijgen. Er is dus heel veel meer schade dan gemeld. De FBE spreekt dan over 40% melding, maar ik schat zelf in dat het maar 20% is van de werkelijke schade. Veel agrariërs nemen niet eens de moeite om schade te melden, die hebben wel wat beters te doen. Wat ook vergeten wordt is de indirecte schade aan auto's, gebouwen en terreinen, door de vele uitwerpselen van die duiven.

Antwoord:

Hoewel de schade door houtduiven met ruim 8,5 miljoen euro in 2024 substantieel is, is er geen sprake van tientallen miljoenen schade. Er is juridisch gezien geen andere mogelijkheid dan uit te gaan van geregistreerde en getaxeerde schade. De FBE heeft geen inzicht in het percentage dat niet gemeld zou worden. In de regelgeving is bepaald dat alleen voor schade aan gewassen een tegemoetkoming kan worden betaald.

Feedback:

Tevens mis ik in FBE NH de verwilderde (stads)-duiven, die ook heel veel schade toebrengen aan landbouwgewassen.

Antwoord:

Verwilderde stadsduiven zijn niet beschermd volgens de vogelrichtlijn of Omgevingswet. Met legale middelen mogen ze worden bestreden. Bij de vergunningaanvraag wordt ook toestemming gevraagd afschot van deze verwilderde duiven toe te staan.

Feedback:

Verder wil ik opmerken dat het beter zou zijn, gezien de toch al veel te veel administratie, om weer terug te vallen op de landelijke vrijstellingen, daar er in het verleden niet gebleken is dat er enig soort tot uitsterven bedreigd werd. Als er namelijk geen overlast is, wordt er ook niet bestreden.

Antwoord:

De Raad van State heeft in april 2023 geoordeeld dat geen gebruik meer kan worden gemaakt van de landelijke vrijstelling vanwege een onvoldoende onderbouwing voor de noodzaak daarvan door de minister. Het is aan de minister om deze tekortkoming te repareren. Zolang deze tekortkoming nog niet is opgelost kan de FBE alleen gebruik maken van de mogelijkheid om een vergunning aan te vragen in combinatie met een goedgekeurd faunabeheerplan.

Feedback:

En bovendien is duif een heerlijk en eerlijk stukje vlees om van te genieten. Ook de horeca vaart er wel bij als er weer duivenborst op de markt komt, uit eigen land, zodat we dit niet hoeven te importeren. Beter voor ons milieu...

Antwoord:

Voor kennisgeving aangenomen.

Reactie nummer 7

Feedback:

De volgende punten verdienen extra aandacht! Duivenjacht in 1. casuaal verband (niet alleen op schade percelen, maar vooral op aanvliegeroutes naar) en vanaf) 2. Jaarrond schade bestrijding op duiven (zomer/wintertarwe, sla/spruiten en ingezaaide gewassen. 3. gebruik van lokkers / carrousel toestaan! 4. Gebruik van jachthond bij bestrijding/ cq jacht. En!! Wise use !! Hoop dat je hier wat mee kan! Deze punten zijn voor ons erg belangrijk en jaarrond in de gehele provincie scheelt heel veel papier onzin, geld EN regelgeving!!! Daarbij zijn de bovenstaande niet genoemd of onduidelijk!!

Antwoord:

Het faunabeheerplan beschrijft reeds jaarrond bestrijding in de hele Provincie op of in de nabijheid van schadepercelen (1 en 2). Waar nodig zal de tekst hiervoor worden verduidelijkt. Met het gebruik van lokmiddelen in schadepercelen wordt een tegenstrijdig signaal afgegeven aan duiven. De bedoeling is dat duiven leren dat de gewassen moeten worden gemeden. Voldoende inzet van preventie en gecoördineerde frequente verjaging met ondersteunend afschot zal daarvoor nodig zijn (3). De inzet van een hond voor het apporteren, komt in de vergunning aan bod (4). De FBE heeft niet de bevoegdheid om voorwaarden of middelen toe te voegen aan de jacht (4).

Reactie nummer 8

Feedback:

Er is in de Legmeerpolder in Amstelveen nog één landbouwer die tarwe verbouwt. De laatste twee jaren had hij veel schade door houtduiven. In die tijd mochten wij ze in het seizoen niet bejagen. Daarvoor wel en we schoten er jaarlijks 500-1000. Nu staat er weer wintertarwe. Om die te beschermen mogen wij, jagers op dat perceel, 15 houtduif schieten. Dat is minder dan 1 per actie. We zullen zeker 1-2 maanden moeten verjagen. Geef ons de mogelijkheid daarvoor en dus een veelvoud van 15 duiven, bijvoorbeeld minstens 100.

Antwoord:

De (slechts als indicatie bedoelde) verdeling van het quotum over XXX was gebaseerd op de schade per XXX. Naar aanleiding van deze en andere opmerkingen wordt die aangepast op basis van het historisch afschot. We gaan er immers vanuit dat afschot de schade heeft beperkt.

Reactie nummer 9

Feedback:

Huidige Staat van Instandhouding

De Staat van Instandhouding van de Houtduif als broedvogel in Nederland is matig ongunstig. De Staat van Instandhouding van de Houtduif als niet-broedvogel in Nederland is zeer ongunstig. Desalniettemin wordt in regel 1240-1241 gesuggereerd dat sprake is van een gunstige Staat van Instandhouding, deze behouden en zelfs gegarandeerd kan worden door een maximum quotum te hanteren wat twee keer boven het geadviseerde maximum ligt. Dat is pertinent onmogelijk nu er geen gunstige Staat van Instandhouding is om mee te beginnen.

Antwoord:

De formulering over de Staat van Instandhouding is in de genoemde regels inderdaad onjuist en wordt aangepast tot matig ongunstig. Dit feit hoeft de afgifte van een omgevingsvergunning niet in de weg te staan. Artikel 8.74L lid 1c van het Bkl stelt: de activiteit niet leidt tot verslechtering van de Staat van Instandhouding van deze soort. Als de Staat van Instandhouding op dit moment nog niet gunstig is, mag de maatregel ook niet verhinderen dat de gunstige staat kan worden bereikt. Het is dus niet pertinent onmogelijk een vergunning af te geven zolang aannemelijk gemaakt kan worden dat de activiteit zelf de Staat van Instandhouding niet verder verslechtert en ook niet verhindert dat die kan worden bereikt.

Feedback:

In regel 300-302 wordt echter toch gesuggereerd dat afschot van 13 tot 15% van de totale populatie geen verslechtering van de Staat van Instandhouding tweeweg zou brengen gezien de lichte groei waar regionaal en nationaal sprake van zou zijn. Dat doet echter niet af noch recht aan i) het feit dat de huidige Staat van Instandhouding momenteel matig tot zeer ongunstig is, en ii) de bevindingen van het rapport 'Kan de Staat van Instandhouding van Houtduif in Noord-Holland worden gewaarborgd bij schadebestrijding door afschot?' van SOVON (hierna: SOVON-rapport) op basis waarvan een maximum afschot van 7% van de totale populatie wordt geadviseerd.

Antwoord:

Zie voorgaand antwoord. De Omgevingswet gaat voor soorten van de Vogelrichtlijn uit van het criterium dat 'de activiteit niet leidt tot verslechtering van de Staat van Instandhouding van deze soort.' Verder moet het voor soorten waarvan de Staat van Instandhouding op dit moment nog niet gunstig is ook niet in de verhandelen dat de gunstige staat kan worden bereikt.

Feedback:

Daarbij moet worden opgemerkt dat in regel 515-516, regel 529-530 en 534-535 van het faunabeheerplan ook te kennen wordt gegeven dat er "een sterkere negatieve trend [bestaat] met een afname van meer dan 5% per jaar", "het aantal broedvogels in Noord-Holland [...] vanaf 1990 een significante afname [laat] zien van minder dan 5% per jaar", en "de niet-broedvogeltrend [...] vanaf 1983 een significante afname [laat] zien van minder dan 5% per jaar". Hier wordt echter ogenschijnlijk geen rekening mee gehouden bij het vaststellen van het maximum afschotquotum.

Antwoord:

Het afschotquotum garandeert dat de populatie niet afneemt waarmee de Staat van Instandhouding niet verslechtert. Op grond van de praktijkcijfers is het aannemelijk dat het voorgestelde afschotmaximum ook niet in de weg staat dat de Gunstige Staat van Instandhouding wordt bereikt. Sovon geeft overigens aan dat de laatste 12 jaar sprake is van een toename van het aantal duiven.

Feedback:

In dat kader is voorts belangrijk aandacht te vestigen op het gegeven dat het aantal geschoten Houtduiven zonder verklaring al jaren afneemt in het jachtseizoen. Dat roept de vraag op waarom hier geen duidelijke verklaring voor kan worden gegeven of wordt gezocht, en in hoeverre dalende afschotaantallen te wijten zijn aan dalende populatieaantallen. Ook hier wordt echter ogenschijnlijk verder geen rekening mee gehouden in de verdere uitwerking en vaststelling van een quotum.

Antwoord:

Uit de gegevens van Sovon blijkt dat de laatste 12 jaar sprake is van een toename van het aantal duiven. Er is geen duidelijke verklaring waarom

desondanks het aantal geschoten duiven tijdens het jachtseizoen is afgenomen. Het is ons bovendien niet duidelijk waarom dit feit – waarvoor geen duidelijke verklaring bestaat – relevant is in relatie tot de voorgaande opmerking. Dit faunabeheerplan gaat over beheer.

Feedback:

In het kader van een matig tot zeer ongunstige Staat van Instandhouding is het ook onbegrijpelijk dat in regel 1032-1035 wordt geklaagd over het gegeven dat de populatie zich na een periode van bejaging deels weten te herstellen. Dit is immers i) de beoogde logica van duurzame bejaging, en ii) zou niet meer dan wenselijk moeten zijn bij een soort die in een matig tot zeer ongunstige Staat van Instandhouding verkeert. Dit roept de vraag op of men daadwerkelijk schadebestrijding dan wel populatiebeheer beoogt te bewerkstellingen met het onderhevige faunabeheerplan.

Antwoord:

De classificering 'geklaagd' komt niet voor in het plan. Wij houden het op het constateren van feiten. Het plan is nadrukkelijk gericht op schadebestrijding en niet op het verlagen van de aantallen houtduiven (is populatiebeheer).

Feedback:

Des te zorgwekkender is – gezien de Staat van Instandhouding – vervolgens dat wanneer “een daling van het aantal broedparen blijkt die verklaard kan worden door het afschot, [...] de mogelijkheid van afschot beperkt of geheel [wordt] stopgezet”. Wanneer een daling van het aantal broedparen blijkt, óók wanneer deze niet verklaard kan worden door toedoen van afschot of andere oorzaken, dient afschot simpelweg ofwel sterk te worden beperkt ofwel volledig te worden stopgezet.

Antwoord:

Zie eerder gegeven antwoord. De Omgevingswet gaat voor soorten van de Vogelrichtlijn uit van het criterium dat 'de activiteit niet leidt tot verslechtering van de Staat van Instandhouding van deze soort.' Alleen als aantoonbaar het beheer niet bijdraagt aan de daling kan worden overwogen het beheer – al dan niet aangepast – doorgang te laten vinden.

Feedback:

Gezien het voorgaande verzoekt XXX de matige tot zeer ongunstige Staat van Instandhouding mee te nemen in de afwegingen die worden gemaakt in het onderhevige faunabeheerplan, met dit gegeven zorgvuldig en verantwoord om te gaan, en stelliger te zijn over het stopzetten van afschot wanneer het aantal broedparen daalt.

Antwoord:

Zie voorgaande antwoorden op gemaakte opmerkingen.

Feedback:

2. Overwinterende populatie

Zoals reeds gesteld is de Staat van Instandhouding van de Houtduif als niet-broedvogel in Nederland zeer ongunstig. Des te zorgelijker is het dat onbekend is welk deel van de vogels die tijdens de jachtperiode wordt geschoten wintergasten betreft, daarbij in ogenschouw nemende dat deze overwinterende populatie niet (substantieel) bijdraagt aan de schade; zo volgt uit regel 1036-1039, regel 1069-1070 en regel 1117-1122. Toestaan van bejaging tijdens de winter is derhalve onverantwoord.

Antwoord:

Het is aan de minister om te bepalen of de mogelijkheid tot jacht op de houtduif moet worden ingeperkt. De Faunabeheereenheid, noch de provincie hebben hierover zeggenschap. Het beheerplan en de daarop gebaseerde vergunning ziet toe op de periode buiten de jacht.

Feedback:

Gezien het voorgaande verzoekt XXX de zeer ongunstige Staat van Instandhouding van de overwinterende populatie mee te nemen in de afwegingen die worden gemaakt in het onderhevige faunabeheerplan, met dit gegeven zorgvuldig en verantwoord om te gaan, en jacht gedurende de overwinteringsperiode niet toe te staan omwille van dit gegeven.

Antwoord:

Het Faunabeheerplan Houtduif onderbouwt de noodzaak en de mogelijkheid voor een omgevingsvergunning vrijwel geheel buiten de winterperiode. Afschot in de winter vindt plaats op grond van het jachtrecht waarover de Faunabeheereenheid geen zeggenschap heeft. Het aantal geschoten houtduiven tijdens de jachtperiode wordt bovendien in mindering gebracht op het quotum.

Feedback:

3. Tekortschietende onderbouwing voor gekozen quotum.

Het uitgangspunt en leidend principe voor iedere afwijking op de geldende verbodsbepalingen uit artikel 11.37 Besluit activiteiten leefomgeving is dat de gemaakte uitzondering dient te worden beperkt tot het strikt noodzakelijke. Onderbouwing voor het gekozen maximum ontbreekt, zowel qua praktische noodzaak omwille van schadebestrijding als ecologische houdbaarheid in het kader van de zeer tot matig ongunstige Staat van Instandhouding.

Antwoord:

In deze reactie wordt aangegeven dat de berekeningen aangeven wat mogelijk toelaatbaar kan zijn zonder de populatie te schaden. De uitkomsten van de 3 verschillende modelleringen zijn afgezet tegen de historische cijfers over afschot en aantalsontwikkeling. De uitkomst van het PBR-model lijkt het meest overeen te komen met de praktijkcijfers over de periode 2020-2022. Het gemiddeld jaarlijks afschot is 19.500 houtduiven en een nog altijd toenemende populatie.

De omvang van het historisch afschot kan worden gezien als indicatie voor wat er nodig is om de schade te beperken. De uitkomst van de PBR-modellering geeft aan dat een afschot tot een provinciaal totaal van 16.500 een veilige grens biedt om aan deze wettelijke voorwaarden te kunnen voldoen. Dit faunabeheerplan (en dus ook de vergunning) ziet verder alleen op bestrijding op en direct grenzend aan pavelen met kwetsbare gewassen. Dit in tegelstelling tot de landelijke vrijstelling die een veel ruimer gebruik toestond. De jaarlijkse monitoring van de aantalsontwikkeling van houtduiven biedt een extra slot op de deur om dit te borgen.

Feedback:

Ten tweede maakt het SOVON-rapport meermaals expliciet kenbaar dat – in licht van het voorzorgsbeginsel en beperkte wetenschappelijke gegevens

– moet worden gekozen voor een aanmerkelijk lager aantal. Zo wordt in het SOVON-rapport gesteld dat “de op de modellering gebaseerde maximaal toelaatbare waarde van 7% een conservatieve en daarmee veilige schatting is”. Hiermee wordt “maximaal 7% extra mortaliteit [bij] een populatiegrootte van 124.000 individuen aan het einde van het broedseizoen” bedoeld. Het percentage zoals verwoord ziet niet op de populatieomvang maar op de jaarlijkse natuurlijke sterftcijfers. Ook wordt gewaarschuwd dat “een onttrekking van meer dan 8700 individuen per jaar de (stand)populatie gaan afnemen”. Of, zoals in de samenvatting van het rapport staat vermeld: “De resultaten geven aan dat bij een jaarlijkse onttrekking van 7% van het aantal vogels aanwezig na afloop van het broedseizoen, de verwachte populatiegroeisnelheid negatief wordt (leidend tot afname). In het geval van Noord-Holland komt dit neer op een afschot van ca. 8.700 individuen per jaar” Desalniettemin geeft het SOVON-rapport te kennen dat “het aantal Houtduiven dat onttrokken kan worden op basis van de berekening met het populatiemodel [...] ongeveer de helft van de jaarlijkse aantallen geschoten Houtduiven in Noord-Holland in de jaren 2018–2022 [bedraagt]” Jaarlijks ging het om 19.500 Houtduiven, wat de helft hiervan doet uitkomen op 9.750 doch waarmee naar alle waarschijnlijkheid 7% van 124.000 wordt bedoeld, ofwel 8.680 Houtduiven. Dit ligt nog altijd beduidend lager dan het gekozen maximum afschotquotum van 16.500 Houtduiven.

Antwoord:

Sovon geeft inderdaad aan een voorkeur te hebben voor de uitkomst van de populatiemodellering (8.700), omdat dit model specifiek is toegesneden op de soort. Echter ook wordt aangegeven dat de uitkomst is omgeven door een brede onzekerheidsmarge, die zowel het resultaat van de PBR-berekening als dat van het Ornis-1% criterium nog omvat. Die ruime marge is een consequentie van de uiteenlopende gepubliceerde waarden van de demografische parameters, waarvan niet goed duidelijk is welke het meest van toepassing is op de Nederlandse en Noord-Hollandse situatie. Ook wordt aangegeven dat de gebruikte waarden voor overlevingskansen afkomstig zijn uit een populatie met afschot (en dus mogelijk een onderschatting zijn) en dat deze modelleringsaanpak geen rekening houdt met dichtheidsafhankelijke compensatie (lees de natuurlijke veerkracht van een populatie), waardoor de uitkomst is te interpreteren als een voorzichtige, worst case benadering. Zie verder voorgaand antwoord voor onze motivatie om de uitkomst van de PBR te volgen.

Feedback:

Praktische noodzaak noch ecologische houdbaarheid worden aangetoond in relatie tot het maximumquotum van 16.500 Houtduiven ten behoeve van

schadebestrijding. Gezien het voorgaande verzoekt XXX het advies van SOVON ter harte te nemen en het maximum vast te stellen op 8.680 Houtduiven per beheerjaar mits hiervoor ook de praktische noodzaak ten behoeve van schadebestrijding kan worden aangetoond.

Antwoord:

Zie voorgaande antwoorden.

Feedback:

4. Oprekken van het maximum quotum

Terwijl een maximum van 16.500 vogels op zichzelf al discutabel is en zich op een uiterste grens bevindt buiten de veiligheidsmarge maar binnen de onzekerheidsmarge, wordt de grens vervolgens opgezocht in regels 1157 en 1165. Terwijl gesteld wordt dat het maximum is bepaald op 16.500, komt het totaal in de tabel uit op 16.524. Dat zijn 24 duiven boven het maximum, en waarvan 142 duiven worden geschoten door XXX die 0% van het schadeaandeel hebben. Als het absolute maximum wordt vastgesteld op 16.500, mag een daarop volgende verdeling niet over het maximum gaan.

Antwoord:

De waarden in de tabel zullen worden aangepast en het quotum geldt inderdaad als maximaal toelaatbaar inclusief de jacht.

Feedback:

5. Geen beperking per verjaagactie

Het niet stellen van een beperking in aantal per verjaagactie zoals wordt gesteld in regel 1144-1145 verhoudt zich in de eerste plaats niet tot het uitgangspunt dat uitzonderingen op verbodsbepalingen dienen te worden begrensd tot het strikt noodzakelijke. Indien per verjaagactie afschot van één duif volstaat om verjaging te bewerkstelligen, dient dit als beperking te worden opgenomen en zo niet, hier onderbouwd van worden afgeweken. Ten tweede verhoudt het niet opnemen van een beperking zich niet tot de achterliggende ratio van schadebestrijding en verjaging met ondersteunend afschot maar schaart dit zich qua feitelijk handelen onder populatiebeheer. Ten derde lijkt de logica hierbij te ontbreken van het door het faunaplan beoogde en aangehaalde lerende vermogen van Houtduiven om afschot te associëren met inzet van niet-dodelijke middelen. Wanneer één exemplaar

wordt afgeschoten, zullen de overige vogels daar mogelijk van leren. Wanneer het merendeel of alle vogels worden afgeschoten, zal er nauwelijks of geen sprake zijn van een groeiend besef onder de populatie.

Het voorgaande roept tevens de noodzaak van het gekozen maximum quotum van 16.500 in twijfel aangezien het onwaarschijnlijk is dat er 16.500 verjaagacties zullen plaatsvinden, ervan uitgaande dat afschot van één exemplaar per verjaagactie voldoende is.

Antwoord:

De wetgever heeft XXX een rol in de uitvoering gegeven. De Faunabeheereenheid heeft daarom niet in detail voorschriften opgenomen over die uitvoering, maar zal strikt toezien op handhaving van het quotum om daarmee te garanderen dat de maatregel niet zorgt voor een verslechtering van de Staat van Instandhouding. Nergens in het Faunabeheerplan is beweerd of gesuggereerd dat per verjaagactie het afschot van één houtduif voldoende is om het verjagende effect te versterken. Ook is aangegeven dat heel frequente en consequente inzet van verjaging met ondersteunend afschot nodig zal zijn om de duiven de associatie te laten leggen tussen de preventieve middelen en de dodelijke dreiging. De inzet is afhankelijk van wat er nodig is en houdt daarmee rekening met het lerend vermogen van houtduiven.

Feedback:

De onderbouwing van het niet opnemen van een beperking schiet daarnaast op meerdere vlakken tekort. Gesteld wordt dat een beperking doorgaans wordt gebruikt om te voorkomen dat een gunstige Staat van Instandhouding negatief wordt beïnvloed. Allereerst dient te worden benadrukt dat er in casu om te beginnen al geen gunstige Staat van Instandhouding is: enkele een zeer tot matig ongunstige Staat van Instandhouding. Daarnaast wordt gesteld dat behoud van een gunstige Staat van Instandhouding – die er om te beginnen dus al niet is – wordt gewaarborgd middels een maximum van 16.500 Houtduiven per beheerjaar. Dit gaat ten tweede in tegen de bevindingen van het SOVON-rapport waarin wordt aangegeven de “maximaal toelaatbare waarde van 7% [van de Noord-Hollandse broedpopulatie; (20.600-41.200 paren)] een conservatieve en daarmee veilige schatting is”, hetgeen zou betekenen dat een maximum van 2.884 tot 5.768 dit zou waarborgen.

Gezien het voorgaande verzoekt XXX een beperking te stellen in af te schieten aantallen per verjaagactie, en deze te beperken tot het strikt noodzakelijke ten behoeve van verjaging.

Antwoord:

De formulering refereert aan de wettelijke eis dat de maatregel de Svl niet verslechterd.

De formulering over het garanderen van de gunstige staat wordt aangepast conform de wettekst.

Voor de opmerking over het beperken van het aantal te doden duiven per verjaagactie wordt verwezen naar het antwoord bij de voorgaande opmerking.

Feedback (6. Alternatieventoetsing):

Alvorens met afschot te beginnen is het nodig om eerst alternatieve methoden te onderzoeken. Bijvoorbeeld het creëren van alternatieve foerageergebieden, omdat dankzij de intensivering en verbeterde oogstmethodes veel makkelijk te vinden voedsel verdwenen is. Dat afscherming niet past bij teelteisen betekent niet dat het geen alternatieve oplossing is. Hoewel de financiële haalbaarheid een rol kan spelen in de alternatieventoets, kan een andere oplossing niet als 'onbevredigend' worden aangemerkt wanneer hier ofwel meer kosten mee gepaard gaan, ofwel deze relatief meer ongemak zou veroorzaken en/of een gedragsverandering bij de begunstigden van de afwijking zou afdwingen. Ongemak of onbehagen is derhalve geen gegronde reden om van een alternatief, preventief middel af te zien.

Antwoord:

Het enige preventieve middel dat zonder ondersteunend afschot effectief schade kan voorkomen is afdekking van gewassen. Dat kan met netten of kassen. Het laatste past niet binnen de omgevingsvisie van de provincie en zal, afgezien van financiële afwegingen, uiteindelijk ecologisch desastreuzere gevolgen hebben dan beperkt afschot van houtduiven. Dit kan dus niet als toepasbaar alternatief worden aangemerkt. Afdekking met netten op het gewas is niet toepasbaar voor veel gewassen (graan, bloembollen), alleen in de kiemperiode wordt een vorm van vliesdoek wel al veel toegepast om het gewas te beschermen tegen vrata. Voor groentegewassen is afdekking met netten aantoonbaar niet effectief omdat duiven nog altijd op het gewas kunnen landen en er door het net pikken. Hoge overspanningen, zoals in de fruitteelt worden toegepast, zijn voor groentegewassen geen optie omdat deze teelten veel wisselen van percelen. De tijdelijkheid maakt investeringen in vaste constructies niet rendabel. Ook kunnen kritische kanttekeningen worden geplaatst bij de gevolgen van dergelijke overspanningen voor akkervogels (funest) en landschappelijke consequenties. Daarmee is het afdekken van gewassen niet altijd een passende oplossing om schade te voorkomen.

Feedback (7. Alternatief foerageergebied):

In regel 896-897 en regel 1150-1153 wordt gesteld dat een alternatief foerageergebied moet bestaan. Het bieden van een alternatief voor de Houtduif is echter totaal niet uitgewerkt. Dit lijkt daarentegen een noodzakelijk onderdeel van het faunabeheerplan te zijn. Eerst moet worden onderzocht of het inrichten van alternatieve foerageergebieden in combinatie met verjaging daadwerkelijk fungeert zoals beoogd en pas dan kan verjaging met ondersteunend afschot worden ingezet. Immers, zonder alternatief foerageergebied moet zich men de vraag stellen waar naartoe met de vogels verjaagd. Het is daarom essentieel dat de alternatieve foerageergebieden daadwerkelijk gerealiseerd en effectief zijn voorafgaand aan het in effect treden van het faunabeheerplan. Dat behelst dat de 'rustgebieden' of 'foerageergebieden' moeten worden begrensd, worden aangewezen én effectief zijn ingericht voordat verjaging met ondersteunend afschot in de regio kan plaatsvinden.

Antwoord:

'Alternatief foerageergebied' bestaat ook uit de akkers van de burens. Hoewel ook daar geen schade is gewenst, levert het de facto wel een verlaging van de schade op door het 'verdunningseffect'; de totale schade wordt uitgesmeerd over meerdere percelen. Het staat niet ter discussie dat de optimale situatie ontstaat als er alternatief foerageergebied aanwezig is waar houtduiven geen schade aanrichten. Omdat houtduiven grote afstanden kunnen afleggen om te foerageren kunnen alternatieven echter in een zeer ruime omgeving gevonden worden.

Feedback:

In dit kader wordt in regel 916 opgemerkt dat er subsidieregelingen bestaan die inrichting van alternatief foerageergebied kunnen bekostigen. Dat betekent gezien de vrijblijvendheid echter niet dat hier daadwerkelijk en/of voldoende gevolg aan wordt gegeven om het gewenste effect te bereiken noch dat er daadwerkelijk geschikte rust- en foerageergebieden op geschikte locaties worden ingericht én dat hier vervolgens adequaat rekening mee wordt gehouden.

Antwoord:

Het initiatief wordt inderdaad overgelaten aan de grondgebruikers die een afweging moeten maken tussen kosten en opbrengsten. Het mogelijke effect van de alternatieve foerageerplekken is vanuit de ecologie te verwachten maar niet te garanderen.

Feedback:

Daarnaast wordt hieraan voorbijgegaan in het maatregelenpakket zoals samengevat in regel 1115–1116. Echter, gezien de Staat van Instandhouding is de verbetering van het gebied (foerageergebieden, ecologisch ingerichte akkerranden) noodzakelijk om dodelijke maatregelen te treffen zonder de Staat van Instandhouding verder te verslechteren. Wel wordt in regel 1179–1191 gesproken wat zou moeten gebeuren en mogelijke manieren om dit te bekostigen. Echter, nergens wordt vastgelegd waar en dat dit feitelijk moet en zal gebeuren. Het blijft speculatief, onzeker, ongeorganiseerd en op basis van vrijwilligheid onder grondbezitters.

Antwoord:

Het onttrekken van vogels aan de populatie staat los van het verbeteren of creëren van alternatieve foerageergebieden. Het aantal te onttrekken vogels is vastgesteld op basis van de berekeningen van Sovon (zie voorgaande antwoorden) en hoeft daarom niet te worden gecompenseerd met aanvullende habitatmaatregelen. Het realiseren van alternatieve foerageerplekken is vooral relevant om verjaagde vogels geschikte uitwijkmogelijkheden te bieden, zodat de druk op schadegevoelige gebieden afneemt. Verder heeft de FBE geen zeggenschap over het grondgebruik of de inrichting van het landschap. Wat betreft de mogelijkheid tot financiering en borging van deze alternatieve foerageerplekken, zie voorgaand antwoord.

Feedback (8. Ontbrekende onderbouwing en specificering m.b.t. preventie):

In regel 25–26 en regel 1075–1076 wordt gesteld dat inzet van preventieve middelen het ontstaan van schade onvoldoende of zelfs niet het kunnen voorkomen. Dit wordt echter niet nader onderbouwd of gespecificeerd. Niet wordt vermeld i) welke preventieve middelen zijn genomen, ii) waar, iii) op welk tijdstip en iv) op welke datum deze middelen zijn ingezet, v) met welke frequentie de middelen zijn gebruikt, en bovendien vi) wat de gemeten effecten dan wel resultaten waren in vergelijking tot percelen waar geen of minder preventieve middelen zijn ingezet. In het verlengde daarvan wordt ook niet geëxpliciteerd bij regel 1058–1059 wanneer sprake is van een voldoende inzet – in de zin van “voldoende aantallen” – van preventieve middelen. Hetzelfde geldt voor de gestelde voorwaarde dat ondersteunend afschot slecht ingezet kan worden “in combinatie met (meerdere) preventieve maatregelen”. Hierbij dient duidelijk kenbaar te worden gemaakt i) om welke preventieve maatregelen dat moet gaan, ii) de frequentie waarmee deze dienen te worden ingezet, iii) de tijdstippen waarop deze moeten worden ingezet en iv) overige verhelderende criteria om te waarborgen dat afdoende preventieve handelingen zijn verricht alvorens wordt overgegaan tot afschot.

Antwoord:

Preventieve middelen worden al jarenlang op brede schaal toegepast door grondgebruikers. Dit is bovendien een vereiste om in aanmerking te komen voor schadevergoeding, waarbij gebruik wordt gemaakt van de door BIJ12 beschikbaar gestelde preventiekits (zie onder andere hoofdstuk 6 en 7). De exacte inzet zoals hier verzocht wordt is – buiten de verantwoordelijkheid van de FBE om – niet beschikbaar (zie hoofdstuk 6 voor verdere uitleg). Ondanks de langdurige en brede inzet van preventieve maatregelen blijft schade optreden (zie hoofdstuk 5). Dit bevestigt dat preventieve middelen in de praktijk niet altijd afdoende zijn om schade in voldoende mate te voorkomen, hetgeen de inzet van ondersteunend afschot in bepaalde situaties noodzakelijk maakt.

Feedback (9. Onduidelijkheid omtrent mogelijkheden voor tegemoetkoming):

In regel 15 t/m 17 wordt gesteld dat grondgebruikers aanspraak kunnen maken op een tegemoetkoming in de schade. Aanspraak op een tegemoetkoming in schade kan echter enkel voor zover de schade is opgetreden/veroorzaakt door een niet-bejaagbare soort of voor zover de bejaagbare soort de schade heeft aangericht buiten diens respectievelijke jachtseizoen: in casu tussen 15 oktober en 31 januari. Dit behoeft derhalve nadere specificering of duiding.

Antwoord:

De schade aan gewassen treedt op tijdens het groeiseizoen van die gewassen. De jacht op de houtduif is toegestaan in een periode waarin van schade aan gewassen nauwelijks sprake is. Op het moment dat de grondgebruiker geen mogelijkheid heeft schade te voorkomen of te beperken op grond van een door de Provincie afgegeven omgevingsvergunning kan een tegemoetkoming in geleden schade worden betaald.

Feedback (10. Onduidelijke scheiding populatiebeheer, schadebestrijding en jacht):

In het onderhevige faunabeheerplan is niet altijd duidelijk of men populatiebeheer, schadebestrijding of jacht beoogt en/of bedoelt. Dit, terwijl de Omgevingswet hier een duidelijk onderscheid in aanbrengt. In dat kader kan bijvoorbeeld worden gewezen op artikel 11.63, eerste lid, Besluit activiteiten leefomgeving waarin wordt gesteld dat “het beperken van de omvang van populaties van in het wild levende dieren (lees: populatiebeheer), het bestrijden van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers (lees: schadebestrijding) en de uitoefening van de jacht (lees: jacht) worden

uitgevoerd volgens het faunabeheerplan dat voor het betrokken gebied door de faunabeheereenheid is vastgesteld". Ter illustratie wordt in regel 15 t/m 17 gesproken van 'schadebestrijding tijdens de jachtperiode'. Afschot tijdens de jachtperiode zal in de regel echter plaatsvinden in het kader van jacht, te weten op basis van een omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit (jachtakte) in het kader van het faunabeheerplan ten behoeve van een redelijke wildstand op het jachtperceel. De gekozen formulering creëert echter enige onduidelijkheid omtrent de vraag of hier wordt verwezen naar "de uitoefening van de jacht" of "het bestrijden van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers". In het verlengde hiervan wordt in regel 346-347 gesteld dat het zogenoemde 'Ornis-criterium' een "lage" uitkomst levert, al zou dat in theorie nog altijd om 600 verjagingsacties met ondersteunend afschot kunnen gaan. De vraag is of dat laag is in het kader van schadebestrijding, kijkend naar het aantal verjagingsacties in voorgaande jaren en het benodigde aantal voor effectieve schadebestrijding. Op basis hiervan lijkt het alsof het doel is een zo groot mogelijk aantal Houtduiven af te schieten, iets wat enkel zou zijn te verklaren vanuit het oogpunt van absolute populatiereductie, niet te verwarren met beheer. De indruk dat het populatiebeheer betreft, en niet om schadebestrijding gaat, wordt verstrekt door het gegeven dat in regel 1029-1030 staat vermeld dat afschot merendeels (65%) plaatsvindt wanneer gewassen al volgroeid zijn. In die periode heeft verjaging met ondersteunend afschot dus feitelijk geen toegevoegde waarde voor schadebestrijding en vindt plaats buiten het respectievelijke jachtseizoen, te weten van 15 oktober tot en met 31 januari. In casu betreft het dan puur populatiebeheer.

Antwoord:

Bij populatiebeheer gaat het om het beheren van de populatie. Dat is niet nodig en daarom ook geen doel van dit faunabeheerplan. In het plan is daarvan geen sprake omdat de omvang van het afschot wordt beperkt tot een aantal waarvan volgens de modeluitkomst (PBR) geen onaanvaardbaar risico bestaat op een afname van de populatie. Er is daarmee geen sprake van het beheersen van de populatieomvang. De wetgever heeft aan het jachtrecht nadrukkelijk ook een rol gekoppeld voor het bestrijden van schade.

Artikel 11.65 (Bal; redelijke wildstand): De jachthouder doet datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van het in zijn jachtveld aanwezige wild als bedoeld in artikel 8.3, vierde lid, van de wet te handhaven, of, bij het ontbreken daarvan, te bereiken, en om schade door dat wild te voorkomen.

Feedback (11. Juridische onjuistheden):

In de eerste plaats is de gekozen formulering “geen afbreuk worden gedaan aan het streven” in regel 240 t/m 241 van toepassing op Habitatrichtlijnsoorten. Voor Vogelrichtlijnsoorten waartoe de Houtduif behoort is de formulering strikter. Voor Vogelrichtlijnsoorten geldt namelijk dat “de activiteit niet leidt tot verslechtering van de Staat van Instandhouding van deze soort”. De gebezigde formulering is aldus incorrect.

In de tweede plaats wordt in regel 344-347 gesuggereerd dat een vergunning niet is vereist wanneer de extra sterfte niet meer dan 1% van de natuurlijke sterfte bedraagt. Dat is onjuist. Voor iedere ‘flora- en fauna-activiteit’ zoals gedefinieerd in de Omgevingswet als “activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten” dient een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. De verbodsbepalingen uit artikel 11.37 Besluit activiteiten leefomgeving gelden immers voor ieder individueel exemplaar van een van nature in het wild voorkomende vogelsoort. De vergunning kan vervolgens echter in sommige gevallen wel verleend worden wanneer kan worden aangetoond dat de additionele sterfte die de activiteit teweeg brengt niet meer bedraagt dan 1% van de natuurlijke jaarlijkse sterfteaantallen. Dat betekent evenwel niet dat vooraf kan worden besloten de vergunning niet aan te vragen: het verkrijgen van de bevoegdheid de verbodsbepaling te overtreden berust op een door het college van gedeputeerde staten van de respectievelijke provincie te nemen besluit. Met andere woorden: het is nog altijd vereist een vergunning voor de activiteit aan te vragen ondanks wordt voldaan aan het 1% criterium. Daarbij komend dient tevens aan een tweetal andere wettelijke voorwaarden te worden getoetst, te weten dat er i) geen andere bevredigende oplossing dan het verrichten van de activiteit bestaat, én ii) hiermee een wettelijk belang wordt gediend.

Ten derde wordt in regel 1200-1204 gesteld dat de vergunning zal worden aangevraagd voor een periode “vanaf 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang” en verwijst daarbij naar artikel 11.83, eerste lid onder a, Besluit activiteiten leefomgeving. Dat bevreemd aangezien de desbetreffende bepaling niet toestaat dat 1 uur voor zonsopkomst en 1 uur na zonsondergang wordt geschoten. Het stelt daarentegen: “het geweer wordt niet gebruikt: a. voor zonsopgang en na zonsondergang”. Lid 2 stelt vervolgens dat: “In afwijking van het eerste lid, aanhef en onder a, mag het geweer bij de uitoefening van de jacht op wilde eenden ook worden gebruikt gedurende een half uur voor zonsopkomst en een half uur na zonsondergang”. Dat geldt echter i) enkel ten aanzien van Wilde Eend (*Anas platyrhynchos*), én ii) telkens slechts voor een additionele periode van een half uur, geen heel uur. Verder ontbreekt enige vorm van onderbouwing waarom het noodzakelijk is 1 uur voor zonsopgang of na zonsondergang afschot toe te staan.

Antwoord:

De onjuiste formulering is op basis van deze feedback aangepast.

Feedback:

Overigens wordt in regel 1200-1204 gesproken van “16.5000 exemplaren”, terwijl duidelijk is dat “16.500 exemplaren” wordt bedoeld.

Antwoord:

De onjuiste formulering is op basis van deze feedback aangepast.

Feedback (12. Onjuiste voorstelling van feiten):

De Staat van Instandhouding van de Houtduif als broedvogel in Nederland is matig ongunstig. De Staat van Instandhouding van de Houtduif als niet-broedvogel in Nederland is zeer ongunstig. Echter, gesteld wordt dat er sprake kan zijn van “behoud van de gunstige Staat van Instandhouding”. Dit, terwijl de Staat van Instandhouding zeer tot matig ongunstig is.

Daarnaast wordt gesproken over “het veilig gekozen quotum”, terwijl het quotum aantoonbaar ver buiten de veiligheidsmarge valt en dus niet als zodanig bestempeld kan en mag worden. Het is dus wellicht een ‘in alle veiligheid gekozen quotum’, maar het gekozen quotum is aantoonbaar niet veilig voor de beoogde instandhouding.

Antwoord:

De formulering is op basis van deze feedback aangepast.

De motivering voor ‘veilig’ wordt vooral gebaseerd op de recente afschotgegevens in relatie tot de populatietrend.

Feedback (13. Onjuiste voorstelling van resultaten):

In regel 295-297 wordt gesteld “dat met grote zekerheid” 8.700 Houtduiven kunnen worden gedood “zonder dat dit van invloed is op de populatie en dus op de [Staat van Instandhouding]”. Dat is echter niet wat volgt uit het SOVON-rapport. Ten eerste wordt namelijk gesteld dat bij een jaarlijkse

onttrekking van 8.700, 16.500 of zelfs 590 “nog (net) geen negatief effect is te verwachten”. Het bevindt zich dus op het theoretische uiterste als men uitgaat van de populatiemodellering.

Ten tweede wordt in het SOVON-rapport aangegeven dat het aantal van 8.700 een schatting is die wordt “omgeven door een brede onzekerheidsmarge” Een onzekerheidsmarge van enerzijds nul tot anderzijds 28.500 Houtduiven, waarbij moet worden opgemerkt dat “ook zonder extra afschot [...] er al een theoretische kans [is] dat de populatie afneemt”.

En ten derde luidt het advies uit het rapport als volgt: “Om deze redenen hanteren we in dit advies de modelwaarde van 7% extra mortaliteit als grenswaarde, die een veilige benadering vormt, overeenkomstig het voorzorgprincipe” Hierbij wordt 7% van een populatiegrootte van 124.000 individuen aan het einde van het broedseizoen bedoeld, wat neerkomt op 8.680 Houtduiven en waarbij gesteld wordt dat “een onttrekking van meer dan 8700 individuen per jaar de (stand)populatie gaat afnemen” Er is absoluut geen sprake van “grote zekerheid” dat hantering van het gestelde maximum geen invloed heeft op de huidige Staat van Instandhouding – die momenteel overigens zeer tot matig ongunstig is en dus extra voorzichtigheid en terughoudendheid vereist.

Daarnaast wordt in regel 331-337 gesteld dat het quotum van 16.500 “binnen de veiligheidsmarge” valt en dus wordt “voldaan aan het voorzorgsbeginsel”. Ook dit strookt niet met bevindingen van het SOVON-rapport. Allereerst wordt vermeld dat rondom het getal van 8.700, zoals volgt uit de populatiemodellering, een ‘onzekerheidsmarge’ – geen ‘veiligheidsmarge’ – bestaat die zich uitstrekt van 0 exemplaren tot 28.500 exemplaren. Daarbij komend valt het maximum van 16.500 wellicht binnen de genoemde ‘onzekerheidsmarge’, maar dat betekent allerm minst dat het binnen een ‘veiligheidsmarge’ valt. Het rapport geeft in dat kader namelijk expliciet aan dat het hanteren van een 7% additionele mortaliteit (lees: afschot van 8.700 vogels) wél een veilige benadering vormt en al doende wél voldaan wordt aan het voorzorgsbeginsel. Toch wordt voor het dubbele gekozen (16.500 ofwel 14%) op basis van zeer brede onzekerheidsmarges. Daarmee is overduidelijk niet voldaan aan het voorzorgsbeginsel én wordt niet binnen een veiligheidsmarge geopereerd.

In het licht van het voorgaande is hetgeen wordt gesteld in regel 1141-1143 en regel 1240-1241 dus pertinent onjuist, te weten dat a) een aantal wat lager ligt dan het afschotaantal tussen 2018 en 2022 per definitie een veilige benadering waarborgt, en b) behoud van gunstige Staat van Instandhouding wordt gegarandeerd door een maximum wat buiten de veiligheidsmarge ligt.

Antwoord:

De formulering waarbij wordt verwezen naar de modelresultaten wordt aangepast in lijn met de Sovon-rapportage.

De brede onzekerheidsmarge van enerzijds nul tot anderzijds 28.500 Houtduiven, waarbij moet worden opgemerkt dat “ook zonder extra afschot [...] er al een theoretische kans [is] dat de populatie afneemt” geeft ook aan dat aan de nauwkeurigheid van de berekening beperkt wordt door de beschikbare gegevens. Juist door de berekening af te zetten tegen recente historische afschotcijfers kan de uitkomst beter op waarde worden geschat.

Feedback:

Daarnaast herbergt Noord-Holland een populatie Patrijzen (*Perdix perdix*), daarbij in ogenschouw nemende dat de soort landelijk in een zeer ongunstige Staat van Instandhouding verkeert. Patrijzen houden zich onder meer op rondom agrarische percelen en is in de broedtijd een bijzonder kwetsbare soort. Jacht tijdens de broedperiode of in de nasleep daarvan heeft mogelijk negatieve effecten op deze soort. Een schrikreactie maakt de soort niet alleen kwetsbaar voor predatie maar heeft daarnaast ook impact op fitness en energiebehoefte. Met jacht wordt de soort extra kwetsbaar. Het zou volstrekt logisch zijn om hier rekening mee te houden inzake de jacht op houtduiven.

Gezien het voorgaande verzoekt XXX bij het opstellen van het definitieve faunabeheerplan ook rekening te houden met de neveneffecten van verjaging op Houtduif, én in het faunabeheerplan rekening te houden met kwetsbare soorten zoals de Patrijs bij het uitvoeren en effect van de beoogde activiteiten.

Antwoord:

De FBE erkent dat ondersteunend afschot theoretisch gezien invloed kan hebben op andere (gewenste) soorten. Echter geldt dit evenzeer preventieve maatregelen zoals afdekken van gewassen of akoestische en visuele verjaging (zie ook hoofdstuk 8). Preventieve maatregelen worden hierbij impactvoller geacht gezien het feit dat deze semipermanent (afdekken en visuele middelen) of heel frequenter verstorend (akoestisch) zijn. Verjaging met ondersteunend afschot is in die zin minder impactvol en frequent. Het is niet haalbaar of zinvol om alle mogelijke neveneffecten van elke maatregel op elke soort afzonderlijk te monitoren. De FBE richt zich daarom op proportionele maatregelen binnen de wettelijke kaders waarvan de effectiviteit aannemelijk is.

Feedback (15. Conclusie):

Samengevat verzoekt XXX om bij het verder uitwerken van het onderhavige faunabeheerplan:

- de matige tot zeer ongunstige Staat van Instandhouding van de Houtduif mee te nemen in de afwegingen die worden gemaakt in het onderhavige faunabeheerplan, met dit gegeven zorgvuldig en verantwoord om te gaan, en stilliger te zijn over het stopzetten van afschot wanneer het aantal broedparen daalt;
- de zeer ongunstige Staat van Instandhouding van de overwinterende Houtduivenpopulatie mee te nemen in de afwegingen die worden gemaakt in het onderhavige faunabeheerplan, met dit gegeven zorgvuldig en verantwoord om te gaan, en jacht gedurende de overwinteringsperiode niet toe te staan omwille van dit gegeven;
- het advies van SOVON ter harte te nemen en het maximum vast te stellen op 8.680 Houtduiven per beheerjaar mits hiervoor ook de praktische noodzaak ten behoeve van schadebestrijding kan worden aangetoond;
- om het gekozen maximum ook daadwerkelijk als maximum te hanteren;
- een beperking te stellen in af te schieten aantallen Houtduiven per verjaagactie, en deze te beperken tot het strikt noodzakelijke ten behoeve van verjaging;
- nader onderzoek te doen naar alternatieve, niet-dodelijke middelen ten behoeve van schadebestrijding;
- onderzoek te doen naar zowel de effectiviteit van in te richten foerageer- en rustgebieden als mogelijkheden tot realisatie van foerageergebieden, en wanneer het een geschikt middel blijkt over te gaan tot het begrenzen, vaststellen en inrichten van geschikte en effectieve foerageergebieden wiens realisatie voorwaardelijk wordt gesteld aan verjaging met ondersteunend afschot;
- de ontoereikende effectiviteit van preventieve middelen nader te onderbouwen;
- de mogelijkheden tot tegemoetkoming in relatie tot door Houtduif aangebrachte gewasschade in bovengenoemde regel nader te verduidelijken;
- een duidelijk onderscheid aan te brengen in het faunabeheerplan voor zover activiteiten worden ondernomen in het kader van populatiebeheer, schadebestrijding of jacht;
- bestaande juridische onjuistheden in het faunabeheerplan te rectificeren;
- de onjuiste formuleringen te wijzigen zodat deze aansluiten op de door SOVON gepubliceerde gegevens en het opgestelde rapport;
- formuleringen die niet overeenkomen met de bevindingen van SOVON te herformuleren, én;

- bij het opstellen van het definitieve faunabeheerplan ook rekening te houden met de neveneffecten van verjaging op Houtduif, én in het faunabeheerplan rekening te houden met kwetsbare soorten zoals de Patrijs bij het uitvoeren en effect van de beoogde activiteiten.

Wij hopen dat de door XXX aangereikte aandachtspunten u helpen bij het opstellen van een juridisch robuust en bestendig, maar bovenal doelgericht en effectief faunabeheerplan.

Antwoord:

Zie voorgaande antwoorden op gemaakte opmerkingen. De FBE heeft geen zeggenschap over 'de jacht' in de winterperiode wel over schadebestrijding met ondersteunend afschot en het verlagen van de populatie (van dit laatste is geen sprake in dit faunabeheerplan).

Reactie nummer 10

Feedback:

Namens de xxx bieden wij u hierbij onze reactie aan op het Faunabeheerplan Houtduif. Onze opmerkingen zijn bewust beknopt gehouden en richten zich met name op de uitvoeringspraktijk. De wetenschappelijke en juridische onderbouwing laten wij met vertrouwen over aan uw deskundigheid. Onze ervaring ligt voornamelijk in het praktisch en effectief beheer van de houtduif en in het beperken van de schade die door deze soort wordt veroorzaakt. Individuele gebruikers van Faunaspot kunnen uiteraard eigen reacties indienen, maar deze vertegenwoordigen persoonlijke standpunten en niet de gezamenlijke visie van ons XXX bestuur.

Antwoord:

Voor kennisgeving aangenomen.

Feedback (Uitvoeringsbehoeften vanuit de praktijk):

Om het faunabeheerplan optimaal en effectief te kunnen uitvoeren, achten wij de volgende praktische randvoorwaarden van belang:

- Schadebestrijding: Het gehele jaar door de mogelijkheid tot schadebestrijding op alle bejaagbare percelen.
- Toestemming voor het gebruik van lokmiddelen, waaronder imitatie- en elektronisch aangestuurde lokduiven, ter bevordering van een doelmatig afschot.
- Verplichte registratie van duiven in Faunaspot.
- Toepassing van alle geschikte middelen voor afschot: kogelgeweer, hagelgeweer en – indien mogelijk – de luchtbuks.
- Facilitering: Declaratiemogelijkheden voor de aanschaf van lokmiddelen. Financiële ondersteuning bij door XXX georganiseerde schadebestrijdingsdagen, ter versterking van de motivatie onder vrijwilligers. Erkenning en een positieve rolomschrijving van de vrijwillige, professioneel werkende jager.

Antwoord:

- Dit plan voorziet in de mogelijkheid tot een op het bestaande jachtrecht aanvullende omgevingsvergunning voor het bestrijden van schade, zodat de facto jaarrond afschot mogelijk wordt. Van 15 oktober tot 31 januari is die optie er al op grond van het jachtrecht en het daarvoor aanwezige faunabeheerplan wildsoorten (zie website FBE-Noord-Holland).
- Met het gebruik van lokmiddelen in schadepercelen wordt een tegenstrijdig signaal afgegeven aan duiven. De bedoeling is dat duiven leren dat de gewassen moeten worden gemeden. Voldoende inzet van preventie en gecoördineerde frequente verjaging met ondersteunend afschot zal daarvoor nodig zijn.
- Registratie is wettelijk verplicht (Omgevingswet). Faunaspot wordt daarvoor gebruikt in Noord-Holland.
- Kogel- en hagelgeweer worden toegestaan.
- Schadebestrijding wordt uitgevoerd op verzoek en in het belang van de grondgebruiker in een onderlinge overeenkomst. Hierin kunnen ook afspraken worden opgenomen over onkosten.

Feedback (Slotopmerkingen):

Wij zijn van mening dat bovengenoemde middelen en faciliteiten essentieel zijn voor een doelmatige uitvoering van het beheer- en schadebestrijdingsbeleid. Indien bepaalde punten niet of slechts gedeeltelijk in het faunabeheerplan worden opgenomen, ontvangen wij hierover graag een korte toelichting vanuit uw bestuur. Tot slot benadrukken wij dat wij de inhoudelijke en wetenschappelijke onderbouwing volledig aan uw expertise overlaten. Ons doel als XXX is om het beheer en de bestrijding van schade door overpopulatie van houtduiven op een praktische, uitvoerbare en verantwoorde wijze te ondersteunen.

Antwoord:

Communicatie over besluitvorming door het bestuur vindt plaats via uw bestuursvertegenwoordiger. De hoofdlijnen van besluiten worden ook gecommuniceerd via onze nieuwsbrieven, de app FaunaSpot en de website FaunaSpot met daarbij behorende faunakalender.

Kogel- en hagelgeweer worden toegestaan.

Schadebestrijding wordt uitgevoerd op verzoek en in het belang van de grondgebruiker in een onderlinge overeenkomst. Hierin kunnen ook afspraken worden opgenomen over onkosten.

Feedback (Slotopmerkingen):

Wij zijn van mening dat bovengenoemde middelen en faciliteiten essentieel zijn voor een doelmatige uitvoering van het beheer- en schadebestrijdingsbeleid. Indien bepaalde punten niet of slechts gedeeltelijk in het faunabeheerplan worden opgenomen, ontvangen wij hierover graag een korte toelichting vanuit uw bestuur. Tot slot benadrukken wij dat wij de inhoudelijke en wetenschappelijke onderbouwing volledig aan uw expertise overlaten. Ons doel als XXX is om het beheer en de bestrijding van schade door overpopulatie van houtduiven op een praktische, uitvoerbare en verantwoorde wijze te ondersteunen.

Antwoord:

Communicatie over besluitvorming door het bestuur vindt plaats via uw bestuursvertegenwoordiger. De hoofdlijnen van besluiten worden ook gecommuniceerd via onze nieuwsbrieven, de app FaunaSpot en de website FaunaSpot met daarbij behorende faunakalender.

Reactie nummer 11

Feedback (Inhoudelijke Analyse van het concept – Knelpunten in de praktische uitvoerbaarheid):

De algehele tenor van de XXX-reacties is dat het huidige voorstel als onwerkbaar wordt ervaren in de praktijk. Veel leden trekken de effectiviteit in twijfel, mede doordat de voorgestelde afschotquota bijzonder laag zijn in verhouding tot de populatie-omvang en de schade. Enkele voorbeelden illustreren dit: in de XXX is een quotum van slechts 40 houtduiven voorgesteld op een gebied van ~20.000 hectare, terwijl historisch jaarlijks ca. 6.000 houtduiven in dat gebied werden geschoten. Evenzo mogen in de XXX volgens het plan slechts 15 houtduiven worden geschoten ter bescherming van een tarweperceel, waar voorheen jaarlijks 500–1000 duiven werden geschoten. Zulke quota (bijvoorbeeld 15 stuks voor twee maanden inzet) worden als volstrekt ontoereikend gezien om daadwerkelijk schade te beperken. In XXX Noord-Kennemerland is bijvoorbeeld €40.000 aan duivenschade uitgekeerd en het voorgestelde quotum van 167 duiven zou die schade nauwelijks beïnvloeden. De verwachting is dat met deze aantallen geen merkbare reductie van schade zal worden bereikt. Effect op schadebeperking: Doordat de quota zo laag zijn, vrezen XXX dat het plan zijn doel (schade reduceren) niet gaat halen.

Antwoord:

Het totale quotum is een hard gegeven om aan de juridische eis ten aanzien van de Staat van Instandhouding te kunnen voldoen. Het is 87% van het jaarlijks aantal gedode duiven in de periode 2020–2022 (jacht en vrijstelling samen), dus niet heel veel minder dan in het recente verleden.

De reactie verwijst naar een tabel die slechts bedoeld was een indicatie te geven. De indicatieve verdeling van de beheerruimte was gedaan op grond van de getaxeerde schade. In dit faunabeheerplan wordt gemotiveerd dat goed uitgevoerd afschot juist schade kan voorkomen. Op grond van die motivatie is een verdeling op grond van historische afschotcijfers een betere optie. Dit levert een aanzienlijke andere verdeling op over XXX. De tabel en tekst zijn hierop aangepast.

Feedback:

In Noord-Kennemerland constateert men dat het voorgestelde aantal duiven “al in de jachtperiode geschoten kan worden” en historisch gezien zelfs overschreden werd. Met andere woorden: het plan biedt nu weinig méér dan de reguliere jachtperiode al deed en introduceert daarnaast ook restricties.

Verschillende XXX merken op dat het conceptplan sterk gericht lijkt op het minimaliseren van afschot in plaats van een effectieve schadebestrijding.

Antwoord:

Vermoedelijk wordt hier bedoeld op het in tabel 2 genoemde indicatieve getal. In deze tabel is het totale quotum verdeeld naar rato van de schade. De tabel wordt aangepast waarbij het totale quotum wordt verdeeld naar rato van het in de periode 2020-2022 jaarlijks gerealiseerde afschot (gemiddeld). Daarnaast merken wij op dat het quotum geen beperking oplegt aan het gebruik van het jachtrecht.

Feedback:

De XXX signaleert dat hoofdstuk 9 van het plan vooral allerlei verjagingsmaatregelen opsomt om zo min mogelijk duiven te hoeven doden. In de praktijk zien we echter dat ondersteunend afschot juist essentieel is om schade te beperken, juist vanwege het lerende effect van duiven, terwijl uitsluitend verjagen zonder voldoende afschot jagers reduceert tot "een soort vogelverschrikker met geweer". Zonder reële mogelijkheid om de populatie ter plaatse te verminderen, blijft effectieve schadebeperking uit.

Antwoord:

Wij kunnen deze opmerking niet plaatsen. In hoofdstuk 9 is ondersteunend afschot juist een cruciaal onderdeel van het voorgestelde beheer. Niet helemaal duidelijk is ook wat bedoeld wordt met 'ter plaatse'. Bedoeld lijkt 'daar waar de schade optreedt'. Schade treedt echter verspreid door heel Noord-Holland op. Verminderen daar waar de schade optreedt, zou dus leiden tot een afname van het aantal houtduiven, waarmee niet aan de wettelijke eis kan worden voldaan dat de maatregel de Staat van Instandhouding niet verslechtert.

Feedback (Inzetbaarheid van middelen):

Een belangrijk knelpunt is het beperkte arsenaal aan toegestane middelen in het huidige voorstel. Zo is het gebruik van lokmiddelen (lokduiven, magneten/carroussels, etc.) niet expliciet toegestaan in het conceptplan, terwijl vanuit de praktijk wordt benadrukt dat verjaging met ondersteunend afschot nauwelijks uitvoerbaar is zonder lokmiddelen. Op uitgestrekte percelen (≥ 5 ha) is het praktisch ondoenlijk om zonder lokduiven voldoende duiven binnen schootsafstand te krijgen – anders zouden tientallen jagers tegelijk nodig zijn voor enig effect. XXX dringen er daarom op aan dat imitatie- en

elektronische lokduiven expliciet worden toegestaan ter bevordering van doelmatig afschot. Daarnaast wordt verzocht alle geschikte wapentypen te mogen inzetten: hagelgeweren voor kortere afstand, maar ook kogelgeweren voor duiven op afstand. Het plan lijkt hier nu geen duidelijkheid over te bieden, wat de uitvoerbaarheid hindert. XXX geven bovendien aan dat jachthonden toegestaan moeten worden tijdens de duivenbestrijding – niet alleen om aangeschoten wild op te sporen (cruciaal voor dierenwelzijn en effectiviteit), maar ook om vertrapping van gewassen te voorkomen tijdens het binnenbrengen van geschoten duiven. Flexibiliteit en regionale verschillen: Het huidige voorstel houdt onvoldoende rekening met variërende regionale omstandigheden en schadepatronen.

Antwoord:

Met het gebruik van lokmiddelen in schadepercelen wordt een tegenstrijdig signaal afgegeven aan duiven. De bedoeling is dat duiven leren dat de gewassen moeten worden gemeden. Voldoende inzet van preventie en gecoördineerde frequente verjaging met ondersteunend afschot zal daarvoor inderdaad nodig zijn. Zowel het gebruik van kogel- als hagelgeweer wordt aangevraagd. Dit geldt ook voor het gebruik van de hond.

Feedback:

XXX wijst erop dat het plan geen rekening houdt met wisselteelten en verschillen per gebied, waardoor in sommige jaren meer kwetsbare gewassen in een XXX aanwezig kunnen zijn en de schade hoger uitvalt. Een star quotum per XXX, louter gebaseerd op historische schade-uitkering, houdt geen rekening met toename van teeltareaal of lokale populatieconcentraties. Zo constateert XXX dat de verdeling van afschotquota in Tabel 2 van het plan erg onevenwichtig oogt en bovendien onvolledig is (enkele XXX ontbreken, terwijl een XXX ten onrechte is vermeld). Het advies is de gehele tabel te schrappen. Als men dan toch quota wil benoemen, pleiten zij ervoor om quota niet enkel op schadebedrag te baseren maar ook historische afschotcijfers en aantallen houtduiven in ogenschouw te nemen. Historische afschotgegevens zeggen immers iets over de schadedruk én de populatieverdeling in de provincie. Door die gegevens te negeren ontstaat nu het vreemde beeld dat sommige XXX een miniem quotum krijgen toegekend (bijv. 40 stuks) terwijl daar in het verleden structureel duizenden duiven werden geschoten. Dit ondergraaft het vertrouwen dat de daadwerkelijke schade effectief kan worden bestreden.

Antwoord:

Tabel 2 is bedoeld als indicatie om XXX richting te geven voor hun coördinerende rol en niet als 'star quotum'. Op dat punt zal de tekst worden verduidelijkt.

Ook de inhoud van de tabel zal worden aangepast waarbij het totale quotum inderdaad wordt verdeeld naar rato van het in de periode 2020-2022 (de meest recente jaren dat de landelijke vrijstelling nog kon worden gebruikt) jaarlijks gerealiseerde afschot (gemiddeld).

Feedback (Sterke punten van het voorstel):

Het verdient erkenning dat het FBE-bestuur met dit faunabeheerplan beoogt te voldoen aan de wettelijke vereisten en het voorzorgsprincipe. De keuze om een "veilig" maximaal afschot te bepalen (op basis van advies van Sovon) toont dat men de instandhouding van de soort zorgvuldig wil borgen. Deze juridische onderbouwing – hoe onbevredigend ook in de praktijk – kan ertoe bijdragen dat het plan stand houdt bij juridische toetsing en dat de provincie überhaupt een ontheffing kan verlenen voor bestrijding van houtduiven. Daarnaast wordt in het plan erkend dat ondersteunend afschot onderdeel moet zijn van de schadebestrijding (deze mogelijkheid blijft bestaan, zij het ingeperkt). Dit is een verschil met de situatie na het wegvallen van de landelijke vrijstelling, toen er zonder provinciaal plan zelfs géén afschot buiten de jachtperiode mogelijk was. Een plan is dus nodig om iets te kunnen doen aan de groeiende duivenschade. Ook waarderen we dat het plan inzet op monitoring van resultaten; meerdere XXX geven aan open te staan voor jaarlijkse of halfjaarlijkse evaluatie van afschot en schades. Zo'n adaptieve aanpak kan een sterk punt zijn, mits de bevindingen ook leiden tot bijstellingen (bijvoorbeeld aanpassing van quota) indien de schade niet vermindert. Samenvattend (inhoudelijk): Hoewel het concept-FBP Houtduif juridisch doordacht oogt en voorzien is van een wetenschappelijke onderbouwing, zijn er in de praktijk aanzienlijke knelpunten. De huidige opzet – met zeer lage quota, strikte beperkingen in middelen en weinig oog voor regionale verschillen – zal naar verwachting weinig tot geen schadebeperkend effect sorteren. Het risico is groot dat het plan in de huidige vorm het doel voorbijschiet: het beschermt de houtduivenpopulatie ruimhartig, maar laat agrariërs en jagers achter met onverminderde schade en werk. In de volgende secties gaan we in op de juridische houdbaarheid hiervan, de implicaties voor draagvlak en inzet, en de positie die XXX hierin wil innemen.

Antwoord:

Eventuele toename van de schade kan geen cruciale factor zijn voor aanpassing van het quotum, maar leidt hooguit tot aanpassing van de wijze van uitvoeren. Het toelaatbare afschot wordt beperkt door de wettelijke eis dat het beheer niet mag leiden tot verslechtering van de Staat van

Instandhouding. De Staat van Instandhouding wordt momenteel onder andere bepaald op basis van de populatietrend. Elke maatregel die zou leiden tot afnemende aantallen is in strijd met de wettelijke eisen. Bovendien wijkt het quotum niet substantieel af van wat er gemiddeld onder de landelijke vrijstelling werd geregistreerd in de periode 2020-2022.

Bij een toenemende populatieomvang zal de uitkomst van de modelberekeningen ook veranderen en ontstaat mogelijk ook meer ruimte voor beheer. De FBE spant zich samen met de provincie in voor een beter inzicht in de lokale populatie-ontwikkelingen en in de effecten van de beheermaatregelen op de schade. Dat vereist een gezamenlijke inzet van alle stakeholders in de regio.

Feedback (Juridisch-Bestuurlijke Weging – Wettelijk kader en bevoegdheden):

Het Faunabeheerplan Houtduif is opgesteld tegen de achtergrond van de recente uitspraak van de Raad van State die de landelijke vrijstelling voor de houtduif ongeldig verklaarde wegens onvoldoende onderbouwing. Provincies dienen sindsdien zelf zorg te dragen voor een deugdelijke motivering om houtduiven af te mogen schieten ter voorkoming van schade. Het voorliggende plan is in feite een reactie op dat juridische vacuüm.

Positief is dat het plan tracht te voldoen aan de wettelijke eisen (zoals de zorgplicht en het voorzorgsbeginsel) door een maximaal afschotplafond in te stellen en dit wetenschappelijk te onderbouwen. Dit zou de juridische houdbaarheid moeten vergroten. XXX merkt op dat er een “ambtelijke tekst omheen gevouwen” is waardoor het plan juridisch gezien waarschijnlijk stand kan houden. Toch plaatsen we kanttekeningen bij de huidige opzet vanuit juridisch-bestuurlijk oogpunt.

Antwoord:

Het is correct dat een Faunabeheerplan geen beperkingen kan opleggen aan de omvang van het afschot op grond van het jachtrecht. Om een omgevingsvergunning voor het doden van houtduiven te kunnen onderbouwen, moet echter het totaal aantal gedode duiven worden beschouwd, ongeacht de juridische grondslag. Dit totaal moet vervolgens worden afgezet tegen de eisen die de Omgevingswet stelt aan de Staat van Instandhouding. Daar waar de tekst niet duidelijk is over de enerzijds eigen verantwoordelijkheid van de jachthouder en anderzijds de wettelijke eis dat het totaal aan gedode duiven geen verslechtering mag betekenen voor de Staat van Instandhouding, wordt deze verduidelijkt.

Feedback:

Enkele XXX vragen expliciet waarom niet is gekozen voor een ruimere interpretatie van de vrijstellingsmogelijkheden. XXX stelt de vraag waarom de FBE niet de landelijke vrijstelling heeft onderbouwd met een Faunabeheerplan zoals dit. Hieruit spreekt het gevoel dat het huidige plan een zeer restrictieve invulling is van schadebestrijding, terwijl men wellicht via een stevig onderbouwd plan ook een ruimhartiger regime (zoals een provinciale vrijstelling of een hoger afschotplafond) had kunnen rechtvaardigen. Strategisch gezien zou een dergelijke keuze mogelijk de juridische toets eveneens kunnen doorstaan, mits de Staat van Instandhouding dat toelaat. We begrijpen dat het FBE-bestuur hierin een balans zocht tussen effectiviteit en juridische aanvechtbaarheid. Echter, té strenge beperkingen zonder duidelijke ecologische noodzaak kunnen net zo goed leiden tot juridische vragen – bijvoorbeeld van benadeelde boeren of jagers die stellen dat de provincie haar zorgplicht t.a.v. het voorkomen van wildschade onvoldoende invult.

Antwoord:

De Raad van State heeft op 13 april 2023 geoordeeld dat de landelijke vrijstelling voor soorten onvoldoende is onderbouwd door de minister. Zolang de minister geen goede onderbouwing geeft voor het landelijk vrijstellen van soorten kan deze regeling niet worden gebruikt. De landelijke vrijstelling als instrument bestaat dus nog wel maar er kan niet op worden teruggevallen zolang de minister de motivering voor de vrijstelling niet heeft verbeterd. De FBE heeft deze bevoegdheid niet, waardoor de enige route het maken van een faunabeheerplan met het aanvragen van een vergunning is. Samen met verschillende partijen, waaronder het IPO, onderzoekt de minister de mogelijkheden voor een 'stelselherziening'. XXX kan haar leden wijzen op de juridische realiteit.

Feedback:

XXX wijst erop dat de getaxeerde schades door houtduiven "exponentieel oplopen" tot bijna ganzen-niveau, terwijl het voorliggende plan slechts "een matig aftreksel van het FBP Gans" is. Men vraagt zich af of zo'n halfslachtige aanpak standhoudt bij de rechter als het erop aankomt. De provincie loopt daarmee risico's aan beide kanten: enerzijds juridische acties vanuit natuurbeschermingsorganisaties als de onderbouwing niet deugt, anderzijds mogelijk bezwaar van landbouw- of jachtzijde als de schadebestrijding evident tekortschiet.

Risico's van niet-uitvoerbaarheid: Een belangrijk bestuurlijk risico is dat een plan dat op papier juridisch waterdicht is, in de praktijk niet wordt uitgevoerd vanwege gebrek aan draagvlak (hierover meer in de volgende sectie). Als vrijwilligers massaal afhaken en schade onverminderd doorgaat, kan

gesteld worden dat het beleidsdoel (schade voorkomen) niet wordt gehaald. Dit kan bestuurlijk zeer ongewenst zijn en politiek tot vragen leiden over de effectiviteit van het faunabeheer. In zekere zin zou dat het plan zelf ondergraven: een onuitvoerbaar plan draagt niet bij aan de wettelijke opdracht om “redelijke maatregelen ter voorkoming van schade” te treffen. We wijzen erop dat bestuurlijke legitimiteit niet alleen juridisch-technisch wordt bepaald, maar ook door de mate waarin beleid uitvoerbaar en effectief is.

Antwoord:

Een vergunning voor het doden van dieren moet voldoen aan de strikte juridische eisen van de Omgevingswet. Dat betekent onder andere dat met data onderbouwd moet worden hoe aan die eisen wordt voldaan. Het plan motiveert waarom afschot van houtduiven in Noord-Holland noodzakelijk is en dat daarvoor binnen de eisen die de wet stelt aan de Staat van Instandhouding een maximaal afschot van 16.500 duiven mogelijk is.

Feedback:

In xxx omschrijft men het plan schrijnend als een juridische vingeroefening die “geen oplossing geeft”. Als dit gevoel breed leeft en werkelijkheid wordt, komt het Faunabeheerplan in bestuurlijke zin onder druk te staan.

Legitimiteit van quota en onderbouwing: Hoewel we de voorzichtigheid vanuit het verzorgingsbeginsel begrijpen, plaatsen we vraagtekens bij de onderbouwing van het gekozen afschotplafond. Volgens XXX is een “grote veiligheidsmarge” gehanteerd zonder dat hier een duidelijke motivering voor wordt gegeven. Indien het plafond van 16.524 duiven provinciaal is gekozen uit overvloedige voorzichtigheid, is het belangrijk dit te expliciteren én te toetsen aan de realiteit van schade. Immers, als de populatie in werkelijkheid toeneemt of de schade fors blijft groeien, kan het stringente quotum als onredelijk worden gezien.

Ook de interne consistentie van het plan verdient aandacht: fouten zoals het vermelden van een niet-bestaande XXX of het weglaten van enkele XXX in de tabellen kunnen in een juridische procedure worden uitvergroot als indicatie van onvoldoende zorgvuldigheid.

Duidelijkheid is ook geboden over toegestane middelen: indien het plan bijvoorbeeld niets zegt over lokmiddelen of honden, kan dit later voor interpretatiegeschillen zorgen. Het is bestuurlijk verstandig om dergelijke punten expliciet op te nemen in de plantekst of ontheffingsvoorschriften, zodat voor alle partijen (uitvoerders én handhavers) helder is wat wel/niet mag.

Samenvattend (juridisch-bestuurlijk): Het Faunabeheerplan Houtduif leunt zwaar op een voorzichtige juridische aanpak om de Raad van State-uitspraak het hoofd te bieden. Dit is op zich begrijpelijk en vergroot de formele houdbaarheid, maar het mag niet ten koste gaan van de materiële uitvoerbaarheid. We benadrukken dat het plan zó moet worden ingericht dat het binnen de kaders van wet- en regelgeving blijft (geen strijd met landelijke jachtregels) en tegelijk bestuurlijk werkbaar is. De legitimiteit van het beleid staat of valt met een juiste balans tussen bescherming van de soort en bescherming van landbouwbelangen. In de huidige vorm lijkt die balans zoek, wat potentieel zowel juridische als bestuurlijke problemen oplevert. Er is ruimte – en naar onze mening noodzaak – om de juridische onderbouwing te behouden, maar de vertaling naar de praktijk te verbeteren. Dit vraagt om bijstellingen die wij in de volgende secties toelichten, met oog op behoud van draagvlak en effectieve uitvoering.

Antwoord:

Zie voorgaand antwoord.

Feedback (3. Draagvlak en Uitvoeringscapaciteit – Motivatie van jagers en vrijwilligers):

Een faunabeheerplan valt of staat bij de bereidheid van de uitvoerders – in dit geval hoofdzakelijk de vrijwillige jagers – om zich in te zetten. Op dit punt geven XXX unaniem een waarschuwingssignaal af: onder de huidige voorwaarden is het draagvlak uiterst fragiel. De voorgestelde aanpak dreigt de motivatie van jagers ernstig te ondermijnen. De reden is eenvoudig: van hen wordt verwacht dat ze substantieel tijd, moeite en middelen investeren in verjaging en beheer, terwijl ze nauwelijks afschot mogen realiseren en dus nauwelijks resultaat kunnen boeken. XXX verwoordt dit als “Je bent dan een soort vogelverschrikker met geweer” indien na het bereiken van het quotum toch nog inzet van jachthouders wordt verwacht. Hun bestuur geeft ronduit aan dat zij de leden niet gemotiveerd krijgen om dit op te pakken als zij niks mogen. Dit sentiment leeft breder: er bestaat een reële angst dat jagers afhaken als zij louter mogen verjagen zonder noemenswaardige oogst. De inzetbaarheid van onze achterban is daarmee in het geding.

Enkele concrete punten die het draagvlak negatief beïnvloeden zijn reeds genoemd: te lage quota (waardoor men het nut niet inziet), verbod op effectieve hulpmiddelen (zoals lokduiven, waardoor de opdracht praktisch onmogelijk wordt gemaakt) en onevenredige inspanning-beloning verhouding. Een jager in XXX zou bijvoorbeeld 1 à 2 maanden actief duiven moeten verjagen om in totaal minder dan 20 duiven te mogen schieten – een onevenredige situatie die vrijwilligerswerk ontmoedigt. In de Haarlemmermeer is met 40 duiven op 20.000 ha. “erg weinig te beginnen”; men kan onmogelijk elke schademelding opvolgen met zo’n plafond. Het gevaar bestaat dat jagers – hoe betrokken ook – concluderen dat hun inzet zinloos of zelfs contraproductief is onder deze condities.

Een aantal XXX geeft aan dat zij dan liever géén plan en ontheffing hebben, omdat geen plan betekent dat de jacht in het najaar tenminste ongemoeid blijft. Zo'n uitspraak ("Geen beheerplan en geen ontheffing houtduif is voor ons als jachthouder beter") onderstreept hoe diep het gevoel zit dat dit plan in de huidige vorm tegen de belangen van uitvoerende jagers indruist.

Antwoord:

De juridische en ecologische kaders – zoals vastgelegd in de Omgevingswet en de eisen rondom de Staat van Instandhouding – bepalen het maximaal aantal te doden houtduiven en de inzet van middelen. Binnen deze kaders is het met de huidige kennis en data niet mogelijk het maximum te verhogen. Het draagvlak en de motivatie van uitvoerders is van groot belang voor een effectieve uitvoering van het plan. Mede op basis van ontvangen feedback is de verdeling van quota aangepast, zodat deze beter aansluit bij het historisch afschot en de praktijk. De quota zijn bedoeld als indicatie en bieden ruimte voor lokale coördinatie. Facilitering en afspraken over onkosten kunnen in overleg tussen grondgebruiker en jager worden gemaakt. Het plan beoogt administratieve lasten te beperken door centrale registratie in FaunaSpot. Het gebruik van kogel- en hagelgeweer en jachthond is toegestaan; lokmiddelen worden niet toegestaan vanwege het beoogde effect op het gedrag van duiven. Monitoring en jaarlijkse evaluatie maken het mogelijk om beleid waar nodig bij te stellen.

Feedback (Uitvoeringscapaciteit en middelen):

Naast motivatie speelt ook de feitelijke capaciteit een rol. Zelfs al zouden genoeg jagers bereid zijn bij te dragen, dan nog moeten zij worden gefaciliteerd om effectief te kunnen werken. Diverse XXX doen oproepen voor ondersteuning op dit vlak. Zo stelt XXX dat bepaalde faciliterende maatregelen essentieel zijn: denk aan een declaratieregeling voor de aanschaf van lokmiddelen of financiële ondersteuning voor door XXX georganiseerde schadebestrijdingsdagen. Dergelijke incentives kunnen de drempel verlagen voor vrijwilligers om deel te nemen, zeker nu de kosten (denk aan lokmateriaal, munitie, vervoer) volledig op de jagers zelf drukken. Het besef dat hun inzet gewaardeerd en ondersteund wordt – bijvoorbeeld via een onkostenvergoeding of provinciale subsidie voor georganiseerde acties – zou het draagvlak merkbaar vergroten. Ook vragen zij om erkenning en een positieve rolomschrijving van de vrijwillige, professioneel werkende, jager in het faunabeheer. In de praktijk voelen jagers zich nu soms gereduceerd tot noodzakelijk kwaad, terwijl zij in feite onmisbaar zijn als uitvoerders. Een expliciete waardering (bijv. in communicatie of preambule van het plan) kan helpen om het moreel hoog te houden en een gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid te creëren.

Antwoord:

Er dient onderscheid te worden gemaakt tussen schadebestrijding (weren en verjagen, eventueel met ondersteunend afschot) en populatiebeheer (het verlagen van het aantal dieren). In dit faunabeheerplan staat schadebestrijding centraal.

Schadebestrijding op landbouwpercelen draait in de eerste plaats om de belangen van agrarische grondgebruikers; zij zijn de primaire belanghebbenden. Het faunabeheerplan biedt het kader waarbinnen die schadebestrijding mogelijk is en zorgt ervoor dat de benodigde vergunningen en wettelijke randvoorwaarden zijn geregeld. Hierdoor ontstaat ruimte om binnen de wettelijke mogelijkheden effectief te beheren, zonder dat iedere grondgebruiker afzonderlijk een plan hoeft op te stellen of een vergunning hoeft aan te vragen. Dit vereenvoudigt het proces en maakt het mogelijk om snel en adequaat te handelen bij schade.

Indien schade niet volledig kan worden voorkomen door het gebruik van preventieve maatregelen, kan de grondgebruiker op basis van dit faunabeheerplan en de bijbehorende vergunning een jager inschakelen. Net zoals bij ratten- en mollenbestrijding gebruikelijk is, worden met degene die de uitvoering verzorgt afspraken gemaakt over de uitvoering, inzet van middelen en kosten. De uitvoering van schadebestrijding blijft daarmee een individueel en praktisch belang van de agrarische grondgebruiker, die samen met de jager de verantwoordelijkheid neemt voor een effectieve aanpak op het eigen perceel.

Feedback (Blijvende inzetbaarheid onder voorwaarden):

Onze achterban is absoluut bereid bij te dragen aan schadebestrijding, maar alleen onder werkbare condities. Uit de reacties komen duidelijke suggesties naar voren over welke aanpassingen nodig zijn om draagvlak te behouden en de uitvoeringscapaciteit te garanderen:

- Hogere en realistischere afschotquota: Jagers moeten het idee hebben dat hun inzet ertoe doet. Quota dienen daarom op zijn minst in verhouding te staan tot de populatie en schade in hun regio. Het herverdelen of verhogen van quota – bijvoorbeeld in lijn met historisch afschot in een gebied – zou een groot verschil maken. Idealiter krijgen XXX een plafond dat dicht bij het historisch gemiddelde afschot ligt, zodat zij in de praktijk ongeveer hetzelfde kunnen doen als in de jaren dat de landelijke vrijstelling gold. Dat zou betekenen dat veel XXX een veelvoud van de nu voorgestelde aantallen nodig hebben (zoals XXX: minstens ~100 i.p.v. 15; XXX: duizenden i.p.v. 40). Nog beter is een flexibeler systeem – bijvoorbeeld een provinciaal quotum dat niet rigide per XXX is dichtgetimmerd, zodat bij acute schade in één regio eventueel onbenutte ruimte elders benut kan worden – kan overwogen worden. Belangrijk is in elk geval dat jagers het vertrouwen krijgen dat ze voldoende duiven mogen schieten om verschil te maken.

- Jaarrond inzet en toereikende periode: Vrijwel alle XXX dringen aan op de mogelijkheid tot schadebestrijding gedurende het gehele jaar. Dit betekent niet dat men elke dag bezig zal zijn, maar wel dat zodra er schade dreigt (in welk seizoen dan ook) men direct kan ingrijpen. Het plan zou daarom een ontheffingsperiode moeten dekken die aansluit op de agrarische realiteit (jaarrond op alle percelen waar schade kan optreden). Dit voorkomt omslachtige tijdelijke ontheffingen en geeft jagers de kans proactief en tijdig op te treden. Daarbij is het van belang dat ook 's zomers en 's winters (buiten de reguliere jachtperiode) effectief mag worden bestreden. XXX merken op dat houtduiven op wisselende momenten schade veroorzaken: in late winter/voorjaar op ingezaaid grasland, in de zomer op afrijpende granen en peulgewassen, in het najaar op koolgewassen etc. Het jaar-rond paraat kunnen zijn is dus noodzakelijk om het hele scala aan schades te bestrijken. Dit vergroot tevens het draagvlak: jagers zien dan dat ze niet met op de rug gebonden handen staan op momenten dat grote aantallen duiven neerstrijken.
- Toestemming voor effectieve hulpmiddelen: Zoals eerder aangegeven moet het gebruik van lokmiddelen expliciet toegestaan worden in de ontheffing en dus in het plan. Zowel kunststof lokduiven als elektronische loksystemen (carrousel/magneet) zouden deel moeten uitmaken van de standaarduitrusting. Daarnaast dient het plan alle geschikte middelen te noemen: hagelgeweer, kogelgeweer en indien mogelijk de luchtbuks. Dit voorkomt misverstanden en geeft jagers de vrijheid het middel te kiezen dat in de gegeven situatie het meest doeltreffend en veilig is. Ook het gebruik van honden tijdens zoek- en apporteerwerk moet niet worden beperkt; integendeel, dit is in lijn met weidelijk jachtgedrag en vermindert faunaschade (minder aangeschoten dieren) én landbouwschade (minder vertrapping). Door deze middelen toe te staan, maakt u het FBP voor jagers praktisch haalbaar om met minder mensen en moeite een hogere effectiviteit te bereiken. Dat komt de motivatie ten goede, omdat succeservaringen (schade daadwerkelijk kunnen voorkomen) de bereidheid vergroten om door te gaan.
- Beperking van administratieve lasten: Een punt van aandacht is ook de administratieve kant. Positief is dat XXX niet op voorhand tegen registratie zijn – men accepteert bijvoorbeeld verplichte afschotregistratie in FaunaSpot. Dit is een belangrijk middel om resultaten te monitoren en daar is men zich van bewust. Echter, overmatige bureaucratie rondom elke actie (aparte ontheffingsaanvragen per geval, complexe meldprocedures e.d.) zou ontmoedigen. In dat licht wordt door XXX opgemerkt dat een jaarronde ontheffing voor de hele provincie juist “heel veel papieren ballast, geld en regelgeving scheelt”. Het advies is om het plan zo in te richten dat centrale registratie volstaat, zonder extra formulieren per veld of verplichte vooraf-meldingen die de flexibiliteit hinderen. Dit houdt het plan uitvoerbaar en voorkomt dat jagers afhaken door rompslomp. Kortom: digitale registratie ja, maar verder zoveel mogelijk ontzorgen van de vrijwilligers.

Samenvattend (draagvlak): Het huidige plan, zoals voorgesteld, legt zóveel beperkingen op dat het risico van een uiteenvallend draagvlak reëel is. Jagers voelen zich in de steek gelaten en dreigen hun inzet te staken als ze niet de middelen krijgen om effectief te zijn. Om de uitvoeringscapaciteit veilig te stellen, is het cruciaal dat het FBE-bestuur tegemoetkomt aan de geschetste voorwaarden: voldoende afschotruimte, jaarrond toestemming, inzet van hulpmiddelen, financiële/operationele ondersteuning en minimale bureaucratie. Met die aanpassingen kan de professionele inzet en motivatie van onze vrijwillige jagers behouden blijven. En juist dát is de sleutel tot een succesvol faunabeheerplan.

Antwoord:

Het quotum voor Noord-Holland is bepaald op grond van door Sovon uitgevoerde modelberekeningen om aan de wettelijke eis ten aanzien van de Staat van Instandhouding te kunnen voldoen. De indicatieve quota voor afschot per XXX zijn inmiddels aangepast en ingedeeld op basis van afschot in voorgaande jaren, zie voorgaande antwoorden, en geldt jaarrond (15 oktober-14 oktober). Hoewel dit maximum uiteraard strikt bewaakt wordt, zijn XXX vrij om binnen deze kaders de jacht zo te coördineren dat het effectief is. Met de op grond van dit faunabeheerplan aan te vragen vergunning wordt de factor 'jaarrond afschot' mogelijk gemaakt (jacht en schadebestrijding).

Met het gebruik van lokmiddelen in schadepercelen wordt een tegenstrijdig signaal afgegeven aan duiven; de bedoeling is juist, dat duiven leren dat de gewassen moeten worden gemeden. Zoals eerder benoemd, zal daarvoor voldoende inzet van preventie en gecoördineerde frequente verjaging met ondersteunend afschot nodig zijn.

De opmerking over de beperking van administratieve last kan niet helemaal worden geplaatst. Dat is namelijk exact wat wordt beoogd met een plan dat voor de hele provincie geldt.

Feedback (Strategische Positionering en Aanbevelingen richting FBE/Provincie):

Gezien het voorgaande acht XXX het noodzakelijk om zowel inhoudelijk als bestuurlijk een duidelijke lijn richting de FBE en de provincie uit te zetten. Onze vereniging wil een constructieve partner zijn in de aanpak van faunaschade, maar zal ook de belangen van haar achterban krachtig behartigen. Hier schetsen we hoe wij ons positioneren en welke strategische aanbevelingen wij doen voor herziening van het plan:

Inhoudelijke herijking van het plan: Allereerst bepleiten wij een herziening van de inhoudelijke uitgangspunten van het Faunabeheerplan Houtduif. De nadruk dient te verschuiven van “minimaal afschot” naar “optimaal schadebeheer binnen verantwoorde grenzen”. Dit betekent dat de FBE in overleg met XXX en andere stakeholders (bijv. agrariërs) de quota en maatregelen kritisch tegen het licht houdt.

Wij raden aan om bij de herziening expliciet de volgende elementen op te nemen:

- Afschotquota verhogen en flexibeler maken: Stel quota vast die recht doen aan zowel het historische populatiebeheer als de actuele schadelast of een provinciaal quotum dat niet rigide is. Zoals eerder genoemd, zou herverdeling op basis van historisch afschot een eerlijker en effectiever startpunt kunnen zijn dan louter op schade-uitkering gebaseerd. Overweeg bovendien een adaptief quotum: start eventueel voorzichtig, maar bouw in dat bij de eerste evaluatie (bv. na een jaar) het quotum kan worden bijgesteld als de schade niet voldoende daalt. Ook een meerjaren aanpak verdient aandacht – bijvoorbeeld: geef de komende 2 à 3 jaar relatief ruime afschotmogelijkheden om de populatie en schade terug te dringen (vergelijkbaar met intensieve ganzenbestrijding indertijd), gevolgd door een her-evaluatie. Zo’n tijdelijke intensivering, gekoppeld aan monitoring, kan aantonen in hoeverre afschot daadwerkelijk effect sorteert op de schade. Dit is strategisch verdedigbaar: men heeft dan data om toekomstige besluiten te onderbouwen en in de tussentijd wordt aan de acute schadeproblematiek gewerkt.
- Uitbreiding inzetperiode en gebieden: Zorg dat de ontheffing provincie breed en jaarrond geldig is op alle agrarische percelen waar houtduiven schade (dreigen te) veroorzaken. Hiermee voorkomt u witte vlekken op de kaart (zoals nu dat XXX zich niet herkend voelt in het plan, terwijl daar wél schade is) en dat er periodes zijn waarin niemand mag ingrijpen terwijl de duiven actief zijn. Strategisch toont u hiermee dat de provincie serieus is over schadepreventie op ieder moment dat het nodig is.
- Toestaan van lokmiddelen en hulpmiddelen: Maak expliciet in het plan/ontheffing dat lokkers, decoys en elektronische lokduiven, zijn toegestaan, evenals het gebruik van jachthonden bij opsporen/apporteren. Sta bovendien toe dat, indien veiligheid en omstandigheden het toelaten, ook met kogelgeweren op langere afstand op houtduiven kan worden geschoten – bijvoorbeeld wanneer duiven op grote akkers foerageren.
- Door deze middelen toe te staan, positioneert de FBE zich inhoudelijk als pragmatisch en resultaatgericht. Het signaal naar de achterban is dat men hen de tools geeft om de taak uit te voeren; naar de provincie en andere partijen laat u zien dat het plan serieus inzet op effectiviteit in plaats van symboolmaatregelen.

- Verminderen van administratieve druk: Strategisch is het van belang te laten zien dat u het de uitvoerders en ambtenaren die gegevens verwerken niet nodeloos moeilijk maakt. Overweeg daarom vereenvoudiging waar mogelijk: één provinciale ontheffing (in plaats van versnipperde ontheffingen per XXX of per geval), verplichte registratie van afschot in FaunaSpot (daar is draagvlak voor), maar geen extra barrières zoals vooraf meldingen voor elke actie. Door vertrouwen te geven aan XXX en jagers (met steekproefsgewijze controle achteraf in plaats van dwingende controle vooraf) creëert u goodwill en versnelt u de uitvoering. Dit past bij een moderne, samenwerkende bestuursstijl: de provincie als facilitator in plaats van louter als vergunningverlener.

Bestuurlijke opstelling richting provincie: XXX in Noord-Holland zal richting de provincie bepleiten dat de belangen van de landbouw én de uitvoerders zwaarder moeten wegen bij de definitieve vaststelling van het beheerplan. We wijzen erop dat een plan dat door een betrokken organisatie als onwerkbaar wordt bestempeld, in niemands belang is – niet in dat van de boeren (blijvende schade), niet in dat van de jagers (frustratie) en uiteindelijk ook niet in dat van de provincie (beleid faalt). We willen bestuurlijk benadrukken dat draagvlak een onmisbare randvoorwaarde is voor succes. Concreet houdt dit in dat we de provincie zullen vragen in te stemmen met bovengenoemde aanpassingen. Ook zullen we suggereren dat de provincie in samenspraak met FBE en stakeholders zoals LTO een stimuleringsregeling verkent om vrijwilligers te ondersteunen (bijv. vergoeden van lokmiddelen en/of munitie, of een kleine vergoeding per dagdeel van inzet bij hoge inspanning). Dit is niet ongebruikelijk: vergelijkbare constructies bestaan voor het ganzenbeheer in sommige provincies. Ook zou het een belangrijk gebaar zijn om de waardering voor jagers te tonen.

Strategisch is het ook van belang om de communicatie rond dit plan te verbeteren. Wij willen voorstellen om, parallel aan de formele herziening, de rol van de vrijwillige jager meer te benadrukken als partner in faunabeheer. Dit kan bijvoorbeeld via een gezamenlijke verklaring van FBE, LTO en Jagersvereniging waarin het belang van ieders inzet wordt erkend. Een dergelijke stap vergroot het onderlinge vertrouwen. We willen voorkomen dat jagers zich gebruikt voelen als “gratis schadebestrijder” zonder inspraak. Door hen – via ons als vertegenwoordiging – serieus te betrekken in de planvorming, positioneert de FBE zich als laagdrempelig en samenwerkingsgericht, wat het draagvlak ten goede komt.

Ten slotte zullen we bestuurlijk duidelijk maken dat XXX in Noord-Holland niet schroomt om kritische feedback te geven in het belang van onze achterban, maar wel steeds met de intentie om tot oplossingen te komen. We erkennen de expertise van de FBE op wetenschappelijk en juridisch

gebied en willen daarop blijven vertrouwen. Wel vragen wij tegelijk erkenning voor de praktische expertise van jagers in het veld. Die praktijkkennis moet zwaarder meewegen in de besluitvorming. Ons advies aan de FBE is om de beschreven knelpunten serieus te nemen en in gezamenlijkheid het plan te versterken. Alleen dan kunnen wij als XXX het plan met overtuiging uitdragen naar onze achterban en hen oproepen actief bij te dragen.

Antwoord:

Zie voorgaande antwoorden.

Feedback (Conclusies en Aanbevelingen):

De XXX constateert dat het concept Faunabeheerplan Houtduif in de huidige vorm niet in balans is. Het plan is weliswaar juridisch onderbouwd en beoogt de houtduivenpopulatie te beschermen, maar schiet tekort in praktische uitvoerbaarheid en effectiviteit voor schadebestrijding. Zonder aanpassingen dreigt het plan te verzanden in onbruik: jagers voelen zich geremd en onvoldoende gesteund om de beoogde rol van “schadebestrijder” te vervullen, waardoor agrarische schade door houtduiven waarschijnlijk onverminderd zal voortduren of zelfs toenemen. Dit is een ongewenste uitkomst voor alle betrokkenen.

Om dit te voorkomen, doen wij de volgende aanbevelingen aan het FBE-bestuur:

Verhoog en herverdeel de afschotquota op realistische basis: Breng de voorgestelde quota in lijn met de lokale behoeften en historische afschotcijfers. Zorg dat elke XXX een afschotruimte krijgt die ten minste in de orde van grootte van het vroegere gemiddelde ligt, zodat jagers daadwerkelijk genoeg duiven kunnen beheren om schade te beperken. Overweeg een adaptieve benadering: monitor de resultaten en pas de quota periodiek (bv. jaarlijks) aan indien de schadeontwikkelingen dat vereisen. Of stel een provinciaal quotum vast zonder werkgebieden te benoemen.

Antwoord:

Zie voorgaande antwoorden. Het faunabeheerplan is binnen de wettelijke kaders in lijn gebracht met de historische afschotcijfers. Tevens is het mogelijk om binnen en buiten de WBE onderling te coördineren. Monitoring maakt het mogelijk om beleid waar nodig bij te stellen.

Feedback

Garandeer jaarrond inzet en provincie brede dekking: Geef jagers de mogelijkheid het hele jaar door op te treden waar houtduiven schade veroorzaken. Leg geen onnodige seizoenbeperkingen op buiten de wettelijke jachtperiode. Begin de ontheffing per 1 februari (niet 31 januari) om overlap met de reguliere jacht te voorkomen, en laat deze doorlopen tot de start van het nieuwe jachtseizoen. Hiermee kunnen duiven ook in het voorjaar en de zomer effectief bestreden worden, wat essentieel is voor schadepreventie in bijv. granen en koolgewassen.

Antwoord:

Zie voorgaande antwoorden. Het faunabeheerplan maakt het mogelijk om jaarrond schade aan kwetsbare gewassen te bestrijden.

Feedback

Sta effectieve hulpmiddelen expliciet toe: Neem in het plan op dat lokduiven en andere lokmiddelen gebruikt mogen worden tijdens schadebestrijding. Schrap eventuele verboden op elektronische lokkers (magneten) – deze middelen verhogen de efficiëntie enorm en verminderen de benodigde mankracht. Autoriseer daarnaast het gebruik van alle gangbare wapentypen voor de duivenbestrijding, zodat per situatie het meest geschikte middel kan worden ingezet. Verleen expliciete toestemming voor inzet van jachthonden voor apport en nazoek, in lijn met goed jachtbeheer en dierenwelzijn.

Antwoord:

Zie voorgaande antwoorden. Het gebruik van kogel- en hagelgeweer en jachthond worden aangevraagd. Lokmiddelen worden niet aangevraagd vanwege het beoogde effect op het gedrag van duiven. Het is juist de bedoeling om houtduiven van de schadegevoelige percelen te verjagen. Dit is anders wanneer het doel zou zijn om de populatie houtduiven te verlagen. Hiervan is geen sprake.

Feedback

Beperk de administratieve lasten voor uitvoerders: Zorg voor een eenduidige ontheffing zonder onnodig complexe voorwaarden. Vereenvoudig de procedure door bijvoorbeeld alleen achterafregistratie in FaunaSpot te eisen en geen dagelijkse meldplichten of afzonderlijke toestemmingen per perceel. Dit houdt de drempel laag voor jagers om op te treden en voorkomt bureaucratische vertraging. Controles kunnen steekproefsgewijs en op basis van de registraties plaatsvinden – dit getuigt van vertrouwen in de uitvoerders en bespaart zowel hen als de overheid onnodig werk.

Antwoord:

Het faunabeheerplan is zo ingericht dat de administratieve lasten voor uitvoerders zoveel mogelijk worden beperkt. Er is gekozen voor één provinciale vergunning, waardoor individuele grondgebruikers en jagers niet telkens afzonderlijk een aanvraag hoeven te doen. De registratie van afschot en preventieve maatregelen kunnen direct met een paar klikken worden geregistreerd via FaunaSpot, waarmee wordt voldaan aan de wettelijke eisen en monitoring mogelijk is zonder extra meldplichten per perceel of dagelijkse rapportages.

Door deze centrale en digitale registratie wordt het proces vereenvoudigd en blijft de drempel voor uitvoerders en agrarischer laag. Controles kunnen gevalideerd steekproefsgewijs plaatsvinden, en onnodige bureaucratie voorkomt. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de wens om de administratieve lasten zo gering mogelijk te houden, zodat de focus kan blijven liggen op effectieve schadebestrijding.

Feedback

Voorzie in ondersteuning en erkenning: Werk samen met provincie en landbouworganisaties aan een motiverend kader voor de vrijwilligers. Dit kan bestaan uit financiële ondersteuning (bijv. een vergoeding of onkostenregeling voor lokmiddelen en schietactiviteiten) en uit morele ondersteuning (erkenning van de jagers als volwaardige partners in faunabeheer). Communiceer duidelijk dat hun inzet cruciaal en gewaardeerd wordt. Een kleine investering in de vrijwilligers leidt tot grotere bereidwilligheid en een langdurig behoud van capaciteit in het veld.

Met bovenstaande aanpassingen zal het Faunabeheerplan Houtduif aanzienlijk aan werkbaarheid winnen en kan het rekenen op breed draagvlak onder de jagers in Noord-Holland. Hierdoor vergroot de provincie de kans op daadwerkelijk minder schadelast én een plan dat standhoudt in de praktijk. De XXX benadrukt dat wij ons blijven inzetten voor een constructieve samenwerking. Wij hopen dat het FBE-bestuur onze zorgen en voorstellen ter harte neemt en het plan in die geest wijzigt. We zijn overtuigd dat alleen met een gezamenlijke, realistische aanpak, die recht doet aan zowel ecologie, landbouwbelang als uitvoerbaarheid, de doelstelling van dit beheerplan gehaald kan worden: een duurzame populatie houtduiven zónder onaanvaardbare landbouwschade.

Samenvatting: Het voorgestelde Faunabeheerplan Houtduif is in de huidige vorm niet voldoende uitvoerbaar en ontbeert draagvlak. Jagers lopen tegen onrealistische quota, beperkende voorschriften en gebrek aan middelen aan, waardoor de motivatie onnodig onder druk staat en de schadebestrijding ineffectief dreigt te worden. Juridisch dient het plan beter te worden verankerd in de realiteit van de dagelijkse praktijk om zowel rechterlijke toetsing

als praktische uitvoering te doorstaan. Wij adviseren het FBE-bestuur daarom om het plan op kernpunten te herzien: versoepel de quota, verruim de inzet (jaarrond en met decoys/honden), verminder administratieve obstakels en ondersteun de uitvoerders. Deze koerswijziging is nodig om voldoende draagvlak en inzet te verzekeren, waarmee het plan zijn beoogde effect – het verminderen van landbouwschade door houtduiven – wél kan bereiken. De XXX en haar achterban staan klaar om hun verantwoordelijkheid te nemen in de uitvoering, mits zij daartoe de gelegenheid en middelen krijgen. We vertrouwen erop dat u onze input zal meenemen en zien een aangepast, werkbaar faunabeheerplan met vertrouwen tegemoet.

Antwoord:

In de communicatie rondom het faunabeheerplan wordt uiteraard net zoals anders expliciet aandacht besteed aan het belang van de inzet van jagers en vrijwilligers als volwaardige partners in de schadebestrijding. Een motiverend kader, waarin samenwerking en waardering centraal staan, draagt bij aan een langdurige en effectieve inzet in het veld.

Schadebestrijding op landbouwpercelen is echter primair gericht op de belangen van agrarische grondgebruikers; zij zijn de centrale stakeholders binnen het faunabeheerplan. Het plan biedt het wettelijke kader en de benodigde vergunningen, zodat schadebestrijding effectief en snel kan plaatsvinden zonder dat iedere grondgebruiker afzonderlijk een plan hoeft op te stellen of een vergunning hoeft aan te vragen.

De verantwoordelijkheid voor schadebestrijding ligt bij de agrarische grondgebruiker, die samen met de jager afspraken maakt over de uitvoering, inzet van middelen en kosten. Net als bij andere vormen van beheer zoals plaagdierbestrijding is het aan de grondgebruiker om te bepalen welke ondersteuning en facilitering nodig is voor een effectieve aanpak op het eigen perceel.

Ondersteuning en erkenning van vrijwilligers zijn belangrijke voorwaarden voor een duurzaam en effectief faunabeheer. De landbouwsector heeft hierin zelf een actieve rol: door samen te werken met jagers, het bieden van praktische ondersteuning en het uitspreken van waardering voor hun inzet wordt het draagvlak vergroot en blijft de uitvoeringscapaciteit behouden. Financiële regelingen of incentives kunnen, indien gewenst, in overleg met landbouworganisaties worden verkend, maar vallen buiten de invloedssfeer van het faunabeheerplan en de faunabeheereenheid.

Reactie nummer 12

Feedback:

Verjagen met ondersteunend afschot op houtduiven is praktisch niet goed mogelijk zonder lokmiddelen. Op grote percelen van 5 ha. of meer, zou je anders tientallen jagers tegelijkertijd nodig hebben om voldoende afschrikkende werking te bewerkstelligen.

Antwoord:

Met het gebruik van lokmiddelen in schadepercelen wordt een tegenstrijdig signaal afgegeven aan duiven. De bedoeling is dat duiven leren dat de gewassen moeten worden gemedend. Voldoende inzet van preventie en gecoördineerde frequente verjaging met ondersteunend afschot zal daar inderdaad voor nodig zijn.

Feedback:

In regel 1010 en verder staat “in de jaren waarin gebruik werd gemaakt van de landelijke vrijstelling werden jaarlijks 15.000 tot 20.000 houtduiven geschoten”. Uit de registraties XXX in FRS weten wij dat het totale afschot in ons werkgebied in deze jaren gemiddeld 6.000 houtduiven was. Dat zou dan 30-40% van het totale afschot in de hele provincie zijn. Wij vragen ons dan af of dit afschot, zoals geregistreerd in FRS, wel volledig is meegenomen in het genoemde totale afschot van de Provincie Noord Holland. Ook vragen wij ons af wat dan het afschot in de andere XXX was. Een tabel hierover opnemen zou meer duidelijkheid geven, niet alleen over het afschot zelf maar ook over de verdeling daarvan in de provincie.

Antwoord:

De gegevens in dit plan zijn gebaseerd op de registraties zoals die zijn opgenomen in FRS en FaunaSpot. In Bijlage 6 is het historisch afschot per XXX te zien en als indicatie een hierop gebaseerde bedoelde verdeling van het volgens dit Faunabeheerplan maximaal toegestaan aantal te doden houtduiven.

Feedback:

In de lijst van XXX in tabel 2 worden niet alle XXX genoemd, en er staat één Zuid Hollandse WBE in: De Aarlanden.

Antwoord:

De lijst van XXX was inderdaad incorrect, deze is op basis van deze reactie aangepast.

Feedback:

De verdeling van het afschot in tabel 2 komt ons te ongebalanceerd over en de lagere quota zijn zonder meer ontoereikend om nog enigszins doelmatig aan schadebestrijding te kunnen doen. Als het toegekende afschotquotum voor de hele provincie 16.524 duiven wordt, en het gemiddelde afschot in de voorbije jaren 15.000 tot 20.000 was, dan zou het mogelijk moeten zijn om elke XXX een quotum toe te kennen dat in de buurt komt van het historische afschot. In het geval van onze XXX wordt er in deze versie van het plan een quotum toegekend van 40 stuks, terwijl het gemiddelde afschot voorheen 6.000 duiven bedroeg. Dat is wel een erg groot verschil dat wij moeilijk aan onze beheerders uit kunnen leggen. In ieder geval is met een quotum van 40 op een oppervlakte van 20.000 ha. in de praktijk erg weinig te beginnen. Wij zouden willen pleiten om de verdeling niet louter op het schadebedrag te doen maar ook te kijken naar de verdeling van het historische afschot. Dat zegt toch ook iets over de schadedruk en het zegt ook iets over de verdeling van de populatie.

Antwoord:

De (slechts ter indicatie bedoelde) verdeling van het quotum over XXX was nu alleen gebaseerd op de schade per XXX. Naar aanleiding van deze en andere opmerkingen is deze aangepast, zoals gesuggereerd, op basis van het historisch afschot. We gaan er immers vanuit dat afschot de schade heeft beperkt.

Reactie nummer 13

Feedback:

We willen de FBE Noord-Holland als eerste dankzeggen voor het in een relatief korte tijd opstellen van een Faunabeheerplan Houtduif. Als gevolg van de uitspraak van de Raad van State in april 2023, waardoor schadebestrijding van houtduiven op basis van de landelijke vrijstelling niet langer mogelijk was, is de duivenschade aan landbouwgewassen fors toegenomen. Het nieuwe Faunabeheerplan Houtduif biedt handvatten om deze schade te verminderen.

Antwoord:

Voor kennisgeving aangenomen.

Feedback:

In grote lijnen kunnen wij ons vinden in de aanpak van het voorgestelde beheer, inclusief het maatregelenpakket. Waar wij niet mee kunnen instemmen is het op voorhand, en voor de volledige beheerplanperiode, opnemen van een bovengrens van 16.500 houtduiven die op jaarbasis geschoten kunnen worden. En wel om de volgende redenen: De gehanteerde bovengrens is modelmatig onderbouwd waarbij een (te) grote veiligheidsmarge is gehanteerd. In de jaren waarbij gebruik kon worden gemaakt van de landelijke vrijstelling is gebleken dat de populatie in Noord-Holland, ondanks de mogelijkheden voor afschot, een lichte groei vertoonde. De praktijkcijfers geven aan dat de veerkracht van de populatie in Noord-Holland, en daarmee de ruimte voor afschot, wordt onderschat. De broedvogelpopulatie houtduiven in Noord-Holland laat de laatste 12 jaar een significante groei zien van ca. 5% per jaar.

Antwoord:

De Staat van Instandhouding is beoordeeld als matig ongunstig. Het feit dat recent de aantallen na een enorme daling weer toenemen doet daar niets aan af.

Overigens is de Staat van Instandhouding in dit verband niet heel relevant omdat moet worden aangetoond dat de maatregel de Staat van Instandhouding niet verslechtert. Dat zou bijvoorbeeld het geval zijn als de aantallen door het afschot zouden afnemen.

Het is ons niet duidelijk waarop de bewering over een reproductiefactor van 60% is gebaseerd.

Feedback:

Om bovengenoemde redenen verzoekt XXX om het kwantitatieve quotum te vervangen door een kwalitatieve toetsingsystematiek, waarin: het beheer wordt afgestemd op lokale schadeomvang; monitoring van de populatieontwikkeling jaarlijks plaatsvindt via NEM/PTT; de FBE bij significante trendwijzigingen kan bijsturen. Een dergelijk kwalitatief beoordelingssysteem geeft ruimte om mee te bewegen met de populatie-ontwikkeling van de houtduiven waarbij de Staat van Instandhouding te allen tijde is geborgd. Deze kwalitatieve methodiek geeft meer handvatten om invulling te geven aan de schadebestrijding van houtduiven dan via het opnemen van een quotum en een 'negatief' monitoringssysteem zoals in het voorliggende concept-Faunabeheerplan is opgenomen.

Antwoord:

Dit lijkt op een verzoek om (lokaal) het aantal dieren te verlagen (populatiebeheer). Dat vereist tenminste informatie over de relatie tussen de omvang van de schade en het aantal houtduiven. Daarvoor is onvoldoende informatie beschikbaar.

Voor houtduiven is geen maat voor een Gunstige Referentie Populatie (GRP) beschikbaar zoals bij ganzen. Daarom wordt de Staat van Instandhouding bepaald aan de hand van de verspreiding, de populatietrend, het beschikbare leefgebied en toekomstperspectief. De wijze waarop de Staat van Instandhouding wordt bepaald maakt dat aangetoond moet worden dat de maatregel niet zorgt voor een afname in de aantallen houtduiven. Vanuit historische gegevens over de periode dat de schade kon worden voorkomen onder de landelijke vrijstelling blijkt bovendien niet dat het (lokaal) verlagen van de populatie noodzakelijk is om de schade te voorkomen.

Feedback:

Resumerend is XXX van mening dat het goed is dat er een Faunabeheerplan Houtduiven beschikbaar komt. Voor de uitwerking van het maatregelenpakket en de monitoring verzoeken wij de FBE om het quotum van 16.500 jaarlijks te schieten houtduiven uit het Faunabeheerplan Houtduif te verwijderen en te kiezen voor een kwalitatief beoordelingssysteem dat beter aansluit bij de feitelijke populatieontwikkeling en agrarische schadepraktijk.

Antwoord:

Zie voorgaande antwoorden. De wijze waarop de Staat van Instandhouding wordt bepaald maakt dat de FBE een maximaal aantal te schieten houtduiven hanteert zodat de maatregel niet zorgt voor een verslechtering van de Staat van Instandhouding.